

DARBININKAS

Vol. LXXXV, Nr. 50
Gruodis - December 29, 2000 Penktadienis-Friday

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

LIETUVOJE

ir apie

LIETUVĄ

Pusiaujo Gvinėja gruodžio 20 d. paleido keturiasde-

šimt parų Malabo uoste laikytą ir nelegalia žvejyba kaltintą Lietuvos laivą "Rytas" bei jo igulą.

"Rytas" buvo kariškių sulai-kytas lapkričio 10 d. prie Pusiaujo Gvinėjos Bioko salos, kai plaukė iš Mauritanijos į Kamerūną. Pusiaujo Gvinėjos pareigūnai apkaltino laivą nelegalia žvejyba ir skyrė "Rytui" 1,3 mln. dolerių baudą, kurią vėliau sumažino iki 500 tūkst. dolerių.

Lietuvos Užsienio reikalų ministerijos vertinimu, užtikrinant laivo gynimą, buvo sutelktas neturintis precedento diplomatinis frontas.

Neturėdama nė vienos savo diplomatinės atstovybės Afrikoje, Lietuva dėl "Ryto" išlaisvinimo kreipėsi pagalbos į Rusiją, Prancūziją, Ispaniją, JAV, Jungtines Tautas ir Tarptautinę frankofonijos organizaciją.

"Ryto" triumuose buvo 2,656 tonos šaldytos žuvies ir daugiau kaip 100 tonų žuvies miltų. Šis maždaug 1 milijono dolerių vertės krovinys priklausė Belgijos bendrovei "Luyben ALG. Handelsmaat NV".

Pusiaujo Gvinėjos pareigūnai iš laivo jau išgrobstė maždaug 250 tonų žuvies.

Klaipėdos uoste registruoto laivo iguloje yra 38 žmonės. 33 iš jų yra Lietuvos piliečiai, likę 5, įskaitant kapitoną, - Rusijos piliečiai. Šiuo metu visi igulos nariai yra laive.

- Rusijos naftos tiekimo Mažeikių perdirbimo gamyklai 2001 metais perspektyvos tebėra miglotos, gruodžio 22 d. pareiškė dukterinės Rusijos koncerno "LUKoil" įmonės "LUKoil Baltija" valdybos pirmininkas Ivan Paleičik.

- Lietuvos pajūryje rimti žvejų konkurentai - retos rūšies ruoniai. Jie pamėgo pajūrį nuo Būtingės iki Karklės. Gamtos saugininkų nuomone, šiuo metu Lietuvos Baltijos jūros pakranteje gyvena jau daugiau kaip 20 ruonių.

- Lietuvos Policijos departamento generalinis komisaras Visvaldas Račkauskas neteks savo posto. Įsigaliojus Lietuvos Policijos įstatymo pataisoms, pasikeitė Policijos departamento generalinio komisaro skyrimo tvarka. Iki šiol skirtas vidaus reikalų ministro, nuo šiol generalinis komisaras bus skiriamas prezidento, vidaus reikalų ministro teikimu ir pritarus Vyriausybei.

- Lietuvos Nepriklausomybės akto signataras, buvęs parlamentaras Egidijus Bičkauskas diplomatinėje tarnyboje dirbs kaip politinio pasitikėjimo pareigūnas.

- Šiaulietis Mindaugas Murza paliko savo sukurta, tačiau taip ir nelegalizuotą Lietuvos nacionalsocialinę partiją (LNSP). M. Murza jau prieš tris savaites parašęs pareiškimą ir įstojęs į Gyvenimo logikos partiją (GLP), kuriai vadovauja buvęs pirmasis Vilniaus miesto meras Vytautas Bernatonis.

TURNER SIŪLO APMOKĖTI 34 MLN. DOLERIŲ WASHINGTONO SKOLŲ JUNGTINĖMS TAUTOMS

Žiniasklaidos magnatas Ted Turner siūlo Jungtinėms Tautoms (JT) skirti 34 mln. dolerių ir taip išspręsti JT vadovų bei JAV nesutarimus dėl WASHINGTONO įsiskolinimo. Apie tai gruodžio 22 d. pranešė informuoti šaltiniai. T. Turner, kuris prieš trejus metus pribloškė JT 1 mlrd. JAV dolerių dovana, naująjį savo pasiūlymą nesenai pateikė JAV prezidento Bill Clinton administracijai, sakė šaltiniai, prašė neskelbti jų pavadžių.

Jei bus priimtas, pasiūlymas galbūt išspręs keletą mėnesių trunkančius WASHINGTONO ir JT derybininkų nesutarimus dėl JAV įmokų į JT biudžetą dydžio.

Šiuo metu Jungtinių Valstijų įmokos sudaro 25 proc. JT biudžeto, tačiau Amerika siekia, kad šis skaičius būtų sumažintas iki 22 procentų. Skirtumą turėtų padengti kitos šalys, todėl dauguma jų nesutin-

ka su JAV reikalavimais.

T. Turner, milijardierius "Cable News Network" įkūrėjas ir žiniasklaidos giganto "Time Warner" vicepirmininkas, 1997 metais nustebino visą pasaulį paskelbęs, jog per 10 metų Jungtinėms Tautoms padovanos 1 mlrd. JAV dolerių.

Iš viso JAV Jungtinėms Tautoms skolingos 1,8 mlrd. dolerių.

BNS

MADELAINE ALBRIGHT NUSPRENDĖ TAPTI NAMŲ ŠEIMININKE

JAV diplomatinės žinybos vadovė, Valstybės sekretorė Madeline Albright sausio mėnesį pasitrauks iš užimamų pareigų kartu su B. Clinton administracija. Tada "geležinė Amerikos diplomatijos ledi" ketina tapti eiline namų šeimininke.

Duodama interviu M. Al-

bright prisipažino žurnalistams, kad išėjusi iš Valstybės departamento, ketina tapti eiline amerikiete. Jos planuose - penkių anūkų auklėjimas ir kasdieniniai pasivaikščiojimai po par-dotuves.

Tačiau pagrindinė M. Albright svajonė - vėl sėsti už automobilio vairo. Per pastaruosius septynerius metus jai šito malonumo neteko patirti. "Teks dar kartą lankyti vairavimo pamokas," sakė Valstybės sekretorė.

Be to, M. Albright nori rašyti memuarus. Vieną knygą ji skirs demokratijos problemoms Rytų Europoje ir buvusios Sovietų Sąjungos šalyse.

NTV

RUSIJA REABILITAVO ŠVEDŲ DIPLOMATĄ WALLENBERGĄ

Rusija gruodžio 22 d. reabilitavo Raoulį Wallenbergą ir paskelbė, kad šis Švedijos diplomatas, kuris nuo nacių mirties stovyklų išgelbėjo tūkstančius žydų, buvo sovietinių represijų auka.

R. Wallenberg Antrojo pasaulinio karo metais buvo nusiųstas į Vengriją, o 1945 metais Budapešte jį areštavo sovietų kareiviai.

Rusijos ir Švedijos tyrėjai mėgino išsiaiškinti, kas atsitiko diplomatu. Sovietų valdžia daug metų tvirtino, kad jis dėl natūralių priežasčių mirė KGB areštinėje, bet dabar Rusijos pareigūnai sako, kad jis buvo nušautas, o Rusijos ge-

Raoul Wallenberg

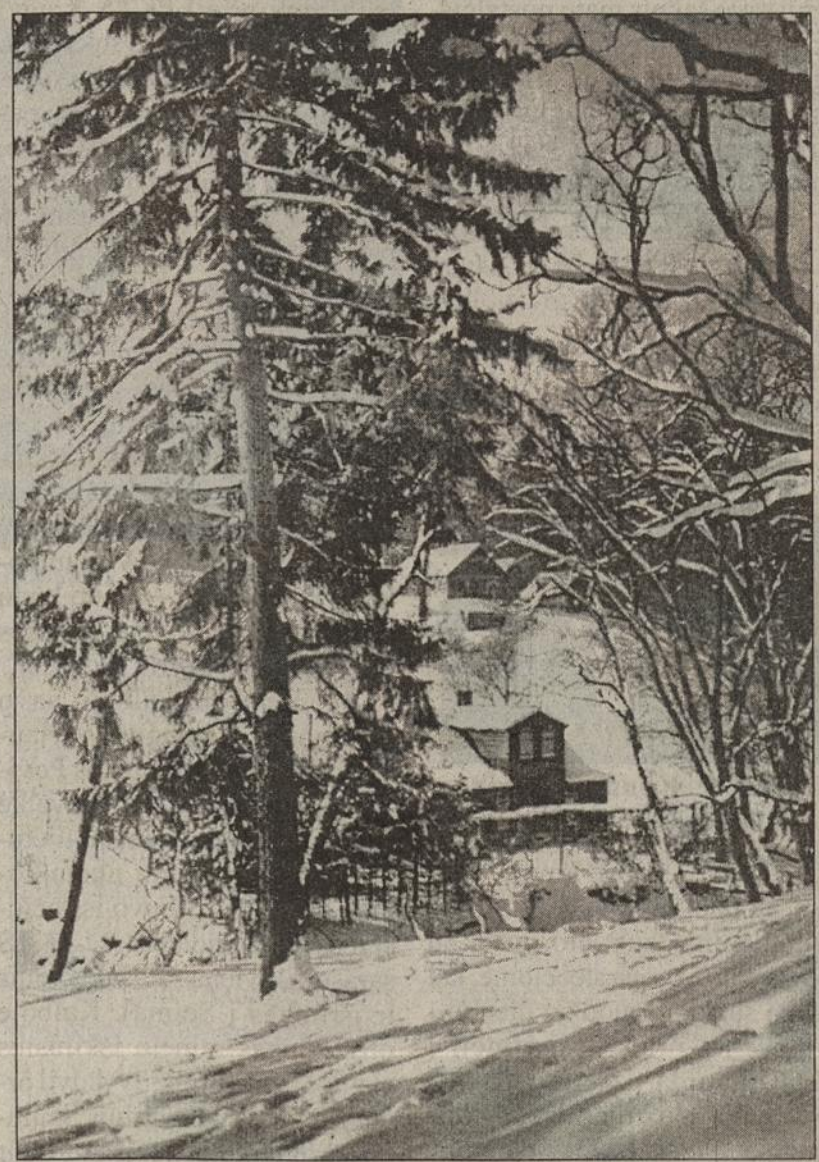
neralinė prokuratūra nusprendė jį ir jo vairuotoją reabilituoti.

Reuters

LIETUVOS VYRIAUSYBĖ ATPIGINA ĮVAŽIAVIMO VIZAS

Įsigaliojus Vyriausybės nutarimui, Lietuvos atstovybėse išduodamos įvažiavimo vizos atpigę perpus. Iki šiol paprastoji viza, kainavusi 80 litų, dabar kainuos - 40. Atitinkamai pinga ir kitos vizos. Mažindama vizų kainą, Vyriausybė tikisi skatinti turizmą Lietuvoje. Turizmo departamento duomenimis, nuo 1995 metų užsienio turistų Lietuvoje padaugėjo 70%. Pernai Lietuvą aplankė beveik 4,5 mln. svečių. Per penkerius metus metinės Lietuvos pajamos iš turizmo išaugo 5,5 karto ir pernai siekė 2,4 mlrd. litų. Tai yra 5,5% BVP ir 14% bendro Lietuvos prekių ir paslaugų eksporto.

Respublika

Panemunė

VILNIAUS "SOSTINĖS DIENŲ" PROGRAMOJE - CHICAGOS MENO IR VERSLO SAVAITĖ

Kitų metų šventėje "Sostinės dienos. Vilnius 2001" bus atstovaujama ir Chicago miestui. Šio JAV miesto pageidavimą dalyvauti Lietuvos sostinės šventėje Vilniaus merui Artūriui Zuokui perdavė Lietuvos konsulas Chicagoje Giedrius Apuokas. Chicagočiai Vilniuje žada surengti architektūros parodą, dalyvauti džiaz festivalyje. Kartu į Vilnių atvyks ir Chicago verslininkų delegacija, pa-

geidaujanti susitikti su vietos verslo atstovais.

Šventę "Sostinės dienos. Vilnius 2001" ketinama surengti rugsėjo 7-22 dienomis. Jau iš anksto numatyta 20-ties pozicijų programa. Chicago meno ir verslo savaitė turėtų vykti rugsėjo 17-22 dienomis.

"Sostinės dienos" - didžiausia Vilniaus kultūrinė šventė. Kitais metais ji bus rengiama jau vienuoliką kartą.

ELTA

NAUJIEJI METAI

Naujųjų Metų vakarą žmonės kai kuriose Lietuvos vietovėse vadindavę "kūčelėmis" ir gamindavę panašius valgius, kaip prieškalėdinėse Kūčiose, tik valgiai galėjo būti nepaslinkiniai ir šieno po staltiese nedėdavo. Naujų Metų išvakarėse, bent iki vidurnakčio, žmonės neidavo gulti, kad sulauktų kitų metų atėjimo. Pramiegojus tokį svarbų momentą, visus metus nesiseks: būsi apsnūdes, tingins.

Didžiausias rūpestis N. Metų išvakarėse ir N. Metų dieną - sužinoti ateitį: kokie bus naujieji metai, ką jie žada, kaip seksis gyventi. Todėl N. Metų išvakarėse ir rytojaus dieną buvo daromi įvairūs būrimai ir spėliojimai.

Jaunoms merginoms svarbiausias klausimas: ar ištėkės ateinančiais metais, ar susiras berniuk, koks bus tas mylimasis ar vyras? Ir bernams rūpėdavo šeimos kūrimo klausimas: ar pamylės mergelė, ar gausiu gerą darbščią, gražią ir turtingą žmoną? Vyresnieji rūpinosi, ar bus geri, derlingi, saugūs metai, ar gerai derės javai, ar veisis gyvuliai, ar nebus audrų, baisių viesulų, perkūnijų? Senesnieji troško sužinoti, ar išgyvens dar vienus metus šioje žemėje, ar bus sveiki, tvirti, turtingi? Jeigu Naujų Metų išvakarių ar dienos būrimai ir negalėdavo išspręsti

visų gyvenimo problemų, tai jie bent padėdavo nuotaikingai praleisti šventės vakarą, pabendrauti su savo šeima, su kaimynais ir draugais.

Naujų Metų išvakarėse buvo pakartojama daug Kūčių vakaro būrimų ir spėliojimų. Iš nakties ir N. Metų dienos oro bei įvykių taip pat buvo galima sužinoti ateinančių metų orą. Pvz.: jei per Naujuosius Metus sninga dienos metu, tai bus prastas oras visus metus. Jeigu diena giedra, bus geras derlius; jeigu medžiai šerkšnu padengti - bus geri metai, o jei didelis rūkas - labai mirtis žmonės, didelis epidemijos, ligos. Apie žmonių mirimą spėdavo ir taip: jei sninga N. Metų dieną, tai tais metais - mirtis daug jaunimo, o jei naktis - mirtis seniai. Kai N. Metuose labai šalta, Velykos bus šiltos. Jeigu per N. Metus kieme prisirenka daug paukščių ir jie čirškauja, triukšmauja, tai visus metus toje sodyboje bus daug svečių, metai bus linksmi. Asmenišką pobūdžio būrimai ir spėjimai daromi N. Metų naktį ir visą dieną. Nors paskutiniaisiais laikais jau niekas nebetiki tais būrimais, bet tai smagus ir įdomus žaidimas, surištas su pačia seniausia mūsų senove. Verta juos prisiminti ir patiems pamėginti.

Vaikai stengiasi būti labai geri, kad tėvai jų nebartų ir nebaustų, nes taip per visus atei-

nančius metus tęsis. Žmonės per N. Metus stengiasi atsargiai elgtis, nes nuo jų elgesio tą dieną priklausys ir visų metų elgesys. Suaugę šeimos nariai nesisibara, nesiginčija, šypsosi ir vieni kitiems padeda, nes to gali tikėtis visus ateinančius metus.

Jei per Naujus Metus parpuls, tai visus metus būsi nelaimingas.

Kokias naujienas išgirsi Naujuose Metuose, tokie bus visi metai: jei pirmiausia išgirsi gerą žinią, metai bus geri, linksmi; jei blogą - bus visus metus daug blogų naujienų ir liūdesio. Tačiau smagiausi yra jaunimo būrimai, kuriais stengiamasi išspręsti ateinančių metų meilės problemas.

Kai mergaitė paskutinį kartą prieš šventes turi prisigėsi gėlę ar gauna gėlių puokštę (senuosiuose būrimuose buvo kalbama apie vainikėlį, kurį mergaitė turėjo ant galvos pasilinksminime, bet čia ji galime pakeisti gėlėmis), turi tas gėles sudžiiovinti, paskui gerai sutrinti ir pasidėti. N. Metų vakare reikia gėles sudėgti, įberti žiupsnelį pelenų į pilną stiklinę vandens, pasidėti ją ant baltai uždengto stalo ir uždegti dvi žvakės iš šalių. Atsisėdusi turi ilgai žiūrėti į stiklinės dugną per pelenų sluoksnį. Taip galima pamatyti vyrą, už kurio ištėkės.

Ant 12 lapelių išvairiai surašę 12 vyriškų vardų (12 lapelių simbolizuoja 12 mėnesių), o trylikąjį palieka tuščią. Lapelius

sulanksto ir pasidėjo po pagalve. Pabudusi ryte, turi ištraukti pirmą pasitaikiusį lapelį ir perskaityti. Kieno vardas ant lapelio, už to ištėkės. Jeigu pasitaiko tuščias lapelis, tais metais liks viena: niekas jos net nemylės. Jeigu mergaitė pabunda naktį dar prieš prašvintant, tai turi tuo laiku ištraukti lapelį. Tačiau negalima užsižibinti šviesos ir perskaityti vardą. Reikia pasidėti šalia lovos ir perskaityti tik dienos šviesoje. Šis būrimas tinka ir vyrams, tik jie turi surašyti ant lapelių 12 mergaičių vardus, o paskui taip pat elgtis su lapeliais.

N. Metų naktį mergaitė uždega 12 žvakių, atsisieda prieš veidrodį ir žiūri. Lygiai 12 val. veidrodyje pamatys savo ateitį. Būrimas daromas privačiai - mergaitė turi būti viena kambarėje.

Susirinkęs jaunimas - vyrai ir mergaitės - susėda aplink stalą, o viduryje pastato žvakelę ir uždega (kai kur šis būrimas daromas su degtuku, įsmeigus jį į gabalėlį muilo ar vaško, kad stovėtų nepavirsdamas. Tuomet reikia laukti, kol degtukas pats sudega ir užgęsta). Po kiek laiko vienas (ar viena) paklausia: "Kas mane myli?" Ir žvakutę užpučia. Visi sėdi labai ramiai ir stebi, į kieno pusę pasvyra žvakės dūmai, tas (arba ta) paklausęs myli. Jeigu dūmai kyla tiesiai aukštyn, tai kažkas iš susirinkusiųjų klausėjo nekenčia.

Merginos, norėdamos suži-

noti būsimą vyro turtingumą, bėga į kiemą ir renkasi pagali iš tam tikslui sukrautos šakalių krūvos. Reikia griebti pirmą pasitaikiusį pagali, užsimerkus arba nusukus galvą į šalį, kad nematytum, ką imi. Jeigu pagalys pasitaiko šakotas, tai vyras bus turtingas; jeigu be šakų - vyras bus neturtingas.

Po lėkštelėmis padeda raktą, žiedą, vandens taurelę ir pinigą. Paskui lėkštelės sumaišomos ir visi pačiam po vieną pasirenka. Atradęs (ar atradusi) žiedą, tais metais sukurš šeima; vandenį - gaus girtuoklių vyrą (arba žmoną); raktą - šeimininkaus savo namuose, o pinigą - bus turtingas (arba turtinga).

Ateitį taip pat spėlioja iš įvairių ženklų, šešėlių, porinių ir neporinių pagalių, degtukų, žirnių, saldinių. Nors lietuvių vaishinumas neapsieidavo be alkokolinių gėrimų panašių pasilinksminimų metu, bet moterys ir merginos retai tegerdavos degtinę ir alų. Vakaro nuotaika daugiau priklausydavo nuo įvairių žaidimų, būrimų, juokų ir ateities spėliojimų, o ne nuo išger-to alkokolio kiekio.

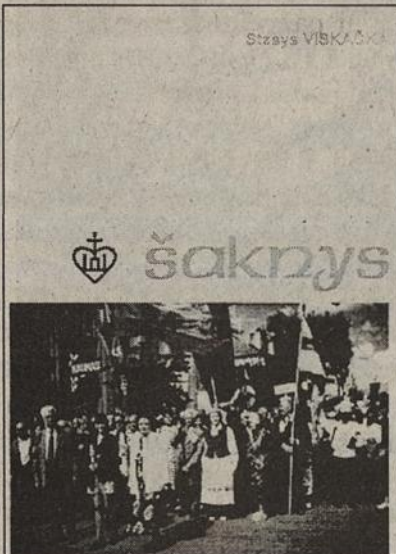
Iš šių papročių pavyzdžių matome, kad N. Metų išvakarėse (ir dieną) Lietuvoje žmonės mėgdavo svečiuotis, pasivaishinti, bet pasilinksminimai buvo daugiau šeimyniško pobūdžio, kur visi svečiai ir dalyviai įtraukiami į bendrus žaidimus, tuo sudarant linksmą ir jaukią nuotaiką.

VKPK

Kauno politinių kalinių ir tremtinių sukaktis

Antanas DUNDZILA

Atstatytai Lietuvos nepriklausomybei su džiaugsmu perkopus per dešimtmečio slenkst, daugelis visuomeninių junginių mini naujai įdiegtos veiklos sukaktis. Kai kurios tų organizacijų savo šaknis mato nostalgiskon praeitin nuslinkusiame Atgimimo laikotarpyje. Štai 1998 m. Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga (LPKTS) minėjo savo dešimtmetį, ta pro-

LPKTS Kauno skyriaus leidinėlis

ga išleido 314 psl. knygą "Laiko atodangos". Visai kitą visuomeninio akiračio pusę sukreivoka šypsena stebėjome, kai savo sukaktį gruodžio dienomis šventė prieš dešimtmetį į LDDP vardą pakeitusi buvusi komunistų partija, dabar besijungianti su socialdemokratais. ("Mes neišnyksime. Mes pereiname į kitą kokybę", - sakė Č. Jursėnas 2000-XII-11 d. "Lietuvos rytuose"). Dienraštis čia taikliai pastebėjo, kad šventas ne tik pirmojo, bet ir paskutinio LDDP dešimtmečio sukaktis... Nesis-

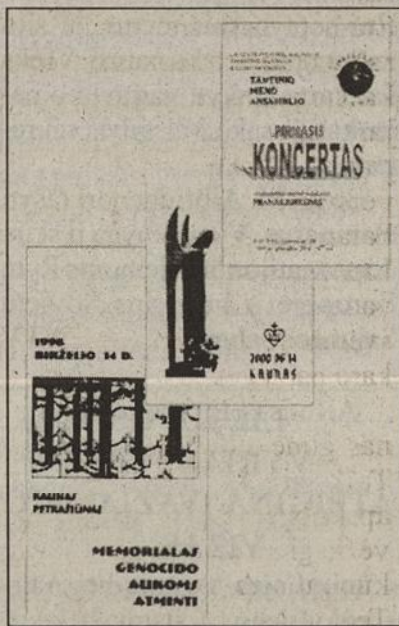
tebėčiau, jei, sekant kaimyninėje Rusijoje sugrąžintu sovietiniu himnu bei kita atributika, naujoji sandara irgi užgiedos Internacionala. Gi grįžtant prie rimtos kalbos ir pagarbaus dėmesio politiniams kaliniams, tremtiniams bei rezistentams, sustosime prie LPKTS Kauno skyriaus dešimtmečio sukakties.

Kauno skyriaus sukaktis spalio 28 d. minėta trejopai: pamaldomis Iguolos bažnyčioje, akademija Karininkų ramovėje ir gražiai išleista iliustruota 56 psl. knygele "Šaknys". Pilnesniam vaizdui dera suminėti, kad virš 40 tūkstančių narių turinčioje Sąjungoje Kauno skyrius yra pats didžiausias, skaičiuoja apie 9 tūkstančius narių, t. y. beveik 20% viso Sąjungos skaičiaus. Veiklos tikslu jis suskirstytas į 5 poskyrius: Aleksoto, Centro, Panemunės, Vilijampolės ir Žaliakalnio - ir šiuo būdu poskyrių narių skaičiai panašūs kitų Sąjungos skyrių didumui.

Akademijoje kalbėjo savo pareigomis Sąjungoje vyriausias, LPKTS pirmininkas Povilas Jakučionis. Jo kalba dvelkė spalio pradžioje vykusiu Lietuvos Seimo rinkimų nuotaikomis, kur LPKTS buvo išstatiusi ir savo kandidatus (iš LPKTS sąrašo tik vienas P. Jakučionis ir išrinktas į Seimą). Kalbėjo pirmininkas minėjo iškilusius ateities uždavinius - įvykdyti organizacinius pakeitimus Sąjungos programoje, net įstatuose ir vadovybėje. Sukakties proga P. Jakučionis prisegė visasąjunginius "Už nuopelnus" žymenis trims Kauno skyriaus nariams: J. Koklevičiui, A. Bunevičiui ir R. Toliušiiui. Dalyvius sveikino pirmasis Kauno skyriaus pir-

mininkas D. Grybauskas, buv. PLKTS prezidentas (dabar tos P. Jakučionio turimos pareigos pirmininku vadinamos) B. Gajauskas, Krašto apsaugos viceministras E. Simonaitis, organizacijų atstovai bei žymesni LPKTS nariai. Programinę kalbą pasakė skyriaus pirmininkė V. Paprockienė.

Dešimtmečio bėgyje skyriaus veikla vyko kultūrine, politine (oficialiai LPKTS yra politinė organizacija, tik tokiu būdu galėjo dalyvauti rinkimuose) ir šalpos kryptimis. Anksčiau buvo pasiekta gražių rezultatų politinėje srityje: 1995 m. rinkimuose į Kauno savivaldybę buvo laimėtos 6 vietos, o skyriaus narė buvo net vicemere; 1997 m. - turėtos trys vietos; 1998 m. skyriui buvo pavesta suorganizuoti jubiliejinį suvažiavimą, kuris gražiai praėjo. Šiuo metu pagyvenus kultūrinę veiklą, o šių metų vasarą buvo

LPKTS Kauno skyriaus mažosios poligrafijos leidiniai kvietimai

ir Blue Cross/Blue Shield. Čia taip pat yra patikrinamas regėjimas. Baigus šiuos kursus, vairuotojas gali gauti *vision certificate* - regėjimo pažymėjimą, kurį gali parodyti, kada jam reikia atnaujinti vairavimo leidimą. Šie kursai yra nemokami, tik reikia iš anksto užsiregistruoti. Informacijai skambinti tel.: 1-800-252-2904.

Vyresnio amžiaus vairuotojai gali išmokyti prisitaikyti prie aplinkybių ir išmokyti saugios vairavimo technikos. Pvz., jie gali vairuoti dienos metu, pažįstamoje aplinkoje. Vairuotojai turėtų surinkti visas žinias apie vartojamus vaistus, ar jie nekenkia vairuojant, atsisakiusiant apie vaistų veikimą daktarų, gailėstingų seselių ar vaistininčių. Ir jeigu ant vaistų buteliuko yra užrašyta: "Do not operate heavy machinery while taking this medication" - tai paprasčiausiai reiškia: nevairuok automobilio.

Kursuose pabrėžiama, kad jei vyresnio amžiaus vairuotojas turi važiuoti į nežinomą vietą, su juo turėtų kartu važiuoti ir kitas asmuo, kuris pasitarnautų kaip kita pora akių stebint kelio ženklus ir padėtų vairuotojui geriau atkreipti dėmesį į kelio padėtį važiuojant. *Illinois Secretary of State* įstaiga, atsižvelgiant į su amžiumi ateinančius žmonių pokyčius, yra nustatiusi atitinkamas vairavimo leidimų išdavimo taisykles.

Vairuotojo leidimas, arba vairavimo teisės (*licence*) yra atnaujinamos kas 4 metai iki asmeniui sueina 80 metų. Žmonės, sulaukę 81-85 metų, turi vairavimo teises atnaujinti kas 2 metai ir taip pat dar turi išlaikyti kelio ir regėjimo egzaminą. O asmenys, kurie yra 87 metų ar vyresni, yra tikrinami kasmet. Raštinškas egzaminas reikalaujamas tik to norint asmens daktarui.

Apskritai *Traffic Safety Association* požiūriu, žmonės galėtų

Žiema

V. Kapočiaus nuotr.

užbaigtas Lietuvos Kančių memorialo pastatymas bei kt. Renginyje užbaigtas paskutinių metų bėgyje suorganizuoto meninio ansamblio koncerto ir vaišėms bei dainomis.

Toli nuo Kauno gyvenant, malonų išpūdį sudaro kreidiniame popieriuje išleistas "Šaknys". Leidinėlį iliustruotas, suprantamai jame daug daugiau duomenų apie Kauno skyrių nei prieš dvejetą metų Sąjungos išleistose "Laiko atodangose". Čia sužinome, kad skyrius išaugo iš 1988 m. Kaune įsikūrusio "Tremtinio" klubo, kuris vėliau tapo LPKTS. Oficialiai Kauno skyrius susiformavo Nepriklausomybės atstatymo metų rudenį, dabar todėl ir minėtas dešimtmetis.

Turėdamas, turbūt, pilną dar ir dabar leidžiamą "Tremtinio" savitiraščio komplektą, su dideliu dėmesiu bei nostalgija varčiau 1988 m. pradėto leisti, rotatorium spausdinto "Tremtinio" biuletenį. Prisimenu, kai atgimimo laikais į Ameriką pradė-

jo važinėti giminės bei pažįstami iš Lietuvos, jie klausdavo: "Ką atvežti?" Nedvejodamas visiems sakydavau: "Spaudos!" Vežama spauda mus Amerikoje gaivino ir kėlė nepriklausomybės atstatymo viltis. Kauno skyriaus "Šaknų" paskatintas suradau, kad jau spausdėję spausdinamame "Tremtiniyje" Kauno skyrius pirmą kartą buvo oficialiai paminėtas 1993 m. birželio mėn. laidoje.

Kauno skyrių būtų galima laikyti ir savotišku sostinės padaliniu, nes - keista - remiantis jubiliejinį "Laiko atodangų"

1998 m. išleistu leidiniu, LPKTS iš viso skaičiuoja net 58 skyrius, tačiau Lietuvos sostinėje LPKTS skyriaus neturi. Vilniuje veikia ir su LPKTS bendradarbiauja politinių kalinių ir tremtinių "Bendrija". Vilniaus Bendrijos nemini LPKTS įstatai ir reglamentai, tačiau ji yra įvykdžiusi šaunių darbų, šią organizaciją pažįstame ir Amerikoje, pvz., Baltimorės lietuvių per Bendriją Lietuvon siunčiančius talpintuvus su siuntiniais. Kauno skyriui kopiant į antrą veiklos dešimtmetį, linkėtina ilgiausių, aktyvios veiklos metų.

CENTURY 21 GEMINI LLC, 1283 Broad Street, Bloomfield, NJ 07003, didžiausia pasaulyje nekilnojamo turto kompanija siūlo jums savo paslaugas perkant, parduodant namą, nuomojant butą, ieškant patalpų bizniui šiaurinėje New Jersey dalyje. NJ Licensed Real Estate agentė Jurgita Banytė maloniai kviečia kreiptis telefonu: (973) 441-5762 arba (973) 429-7400, arba e-mail jbyante97@hotmail.com Profesionalus aptarnavimas garantuotas!!!

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2628.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose, kurie liečia testamentą paruošimą ir jo vykdymą, o taip pat nekilnojamo turto pirkimą ar pardavimą bei įvairius reikalus, susijusius su mokesčių (tax) mokėjimu. Advokatas dirba Connecticut valstijoje ir kalba lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. E-mail: jstrimaitis@aol.com Tel.: 860 651-0261. Fax 860 651-8376.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplųčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuves. Modernios koplųčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUSIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoje vietoje - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigą kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriusio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas pirmadieniais 9:30-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979. E-mail: laisvesziburys@aol.com

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA
ir jos spaudą paremkime dabar:
pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-
per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI Į VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS

66-86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326-1282; 326-3150
-TAI MŪSŲ VIENINTELĖ VIETA-
-GAUSI PARODŲ SALĖ-

†

KVEČAS
JONAS
1933+1976

Vyresnio amžiaus vairuotojams žinotina

Vyresnio ir garbaus amžiaus sulaukusių automobilių vairuotojų skaičius didėja, nes žmonės ilgiau gyvena, o šiame krašte žmogus be automobilio - kaip "be kojų", ypač jei tos kojos jau pavargusios ir toli nebenuveda.

Pagal *U.S. Department of Transportation* pranešimus, susirūpinimas vyresnio amžiaus vairuotojų gerove yra labai didelis. Patikrinus, kiek nelaimingų atsitikimų įvyksta vairuojant vyresniesiems vairuotojams, pasirodė, kad iki 75 metų nėra ypatingų pakitimų, palyginus su jaunesniais vairuotojais. Tačiau nelaimingų atsitikimų skaičius didėja asmenims peržengusiems 80-tuosius metus, ir tie nelaimingi atsitikimai yra jau rimti. 2020 metais prisidės dar 20 milijonų vyresnio amžiaus žmonių prie esamo gyventojų skaičiaus. Ir mirtį atnešančios automobilių nelaimės gali pakilti 45 proc. tarp žmonių, kurie yra 75 metų ar vyresni.

"Improving Transportation for Maturing Society" praneša, kad mirčių procentai automobilių nelaimėse gali būti ir didesni, negu minėti 45 proc., jeigu nebus imamas apsaugojimo priemonių, kurios suteiktų vairuotojų igūdžių patobulinimą ar pagerinimą automobilių bei kelių konstrukcijose. Kalbant apie vyresnio amžiaus vairuotojus, reikia balansuoti jų teises ir atsakomybes. Kaip ir visose kitose srityse, kiekvienas individas yra skirtingas ir į tai reikia atsižvelgti: vieni vyresnieji gerai ir atsakingai vairuoja, kiti - galėtų pasitobulinti, dar kiti - gal geriau nebavairuoti.

Vairavimo igūdžiai mažėja su amžiumi. Reakcijos laikas lėtėja, regėjimas ir klausa silpsta. Daugelio dėmesį išlaško ryškios lėmpų šviesos. Daugelis

vyresniųjų vartoja vaistus, kurie gali atsiliepti greitam padėties supratimui vairuojant. Naujos ir netikėtos situacijos gali būti sunkiai ir per lėtai sprendžiamos. Judesių greitumas gali būti sulėtėjęs ir tai gali neigiamai atsiliepti vairavimo tikslumui. Bet žmogui, vairavusiam automobilį 50 metų ar ilgiau, yra be galo sunku vairavimą atsisakyti. *The National Traffic Safety Administration* yra paminėjusi atvejų, kai vyresnio amžiaus vairuotojai yra lengviau pasakyti, kad jis turi vėžti, negu kad jis neteko vairavimo teisių. Bet vyresnio amžiaus vairuotojai neturėtų nusiminti - jie gali pasitobulinti vairavimo igūdžius, imdami šiuos vairuotojų pasitobulinimo kursus:

1. 55 Alive/Mature Driving. Tai vairavimo kursai, kuriuos globoja AARP organizacija ir kurie skirti vairuotojams, sulaukusiesiems 50 metų ar vyresniems. Čia dėmesys skiriamas vairavimo igūdžių pagerinimui. Taip pat mokoma, kaip išvengti nelaimingų susidūrimų ir važiavimo taisyklių pažeidimo. Šie kursai yra aštuonių valandų trukmės ir kainuoja 10 dolerių valandai. Šiuos kursus baigus, yra galimybių gauti apdraudimo nuolaidą. Skambinti tel.: 1-800-424-3410.

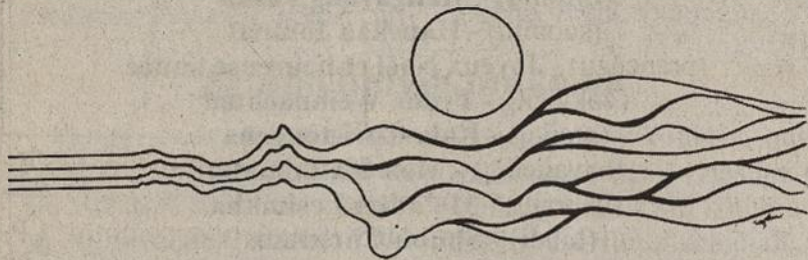
2. Coaching The Mature Driver. Šią programą parengė *National Safety Council*. Baigus programą, yra galimybių gauti apdraudimo nuolaidą. Kursų trukmė ir kaina įvairi. Skambinti tel.: 1-800-621-7619.

3. Seniors on the Go. Tai 2 valandų trukmės Illinois valstijos kelių taisyklių pakartojimas arba pusę dienos trunkanti programa, apimanti taisyklių pakartojimą ir vairavimą. Šią programą parengė *Secretary of State*

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$45.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožiūra

Laikas kaip dovana

Laiką skaičiuojame sekundėmis, minutėmis, valandomis. Nė nepastebime, kaip prabėga metai. Vargė ir nelaimėje jie praslenka lėčiau, džiaugsme ir laimėje prabėga akimirksniu, kaip tiems nerūpestingiems vaikams ant smėlėto pamario. Ima visą saują smilčių ir tvirtai suspaudžia. Taip daro ir suaugusieji su savo dienomis. Bet dienos išbryja, kaip smėlio grūdėliai pro pirštą. Vieni vėl semia, o kitų pirštai sugrūba: tai paskutinė saują.

2000 -tieji daug kam buvo paskutiniai. Pradedamieji taip pat ne vienam užspaus akis. Palikusieji nežinome savo išsiskyrimo valandos. Ji gali ateiti nelaukiama. Žinome gerai tik tai: vieng tiesą: kiekviena diena artina mus prie slenkščio, už kurio laikas sustoja. Tokiu būdu kiekviena diena pasidaro nepaprastai reikšminga.

Gyvenime atskirų dienų kartais nebranginame, lyg jų turėtume neišsemiamą gausybę. Elgiames taip, kaip su gausiomis dovanomis, išgytomis be triušo.

O juk jos mums ateina kaip dovana. Praplėši iš ryto akis, dar mieguštas, ir turi naują dieną, niekam nė dėkui nepasakęs. Gali nebūti noro dėkoti. Gali tai būti didelio skausmo, nelaimės, rūpesčių kankinanti diena. Nenorėtum jos nė sulaukti, bet ji ateina kaip gyvybės dovana, kaip paguoda, kad dar gali būti ir šviesių, laimingų dienų. Tokios dienos dar mažiau vertinamos. Rodos, kažkas privalomai turi mums duoti vieną dieną po kitos. Iš kokios malonės? Kuo už tai atsilyginame?

Netikinčiam toks klausimas gali ir nekilti. Taip jau nuo amžių gamtoje yra: vieni būva, kiti pūva. Kol esi ant žemės, o ne po žeme, džiaukis savo gyvenimu! Tikinčiam turi būti aišku, kad šio gyvenimo džiaugsmas nėra duotas tik dėl džiaugsmo. Yra duotas dar laikas, kad laikinasis džiaugsmas būtų paverstas amžinuoju. Čia ir glūdi neįkainojamas laiko brangumas.

Brangindami laiką, jį tarsi pagausime. Laikas gausėja, kai savo asmeniškose rūpesčiuose randama valandėlė padirbėti kitam, pasiaukoti. Pasekime "laiko neturinčius" žmones ir pastebėsime, kad čia yra kažkokia paslaptis: kas laiko niekam "neturi", tam jis tartum atimamas; kas jo "turi", tam pridedama. Taip ir Evangelijoje sakoma: "Turinčiam bus duodama, o iš neturinčio net ir tai, ką jis tariasi turis, bus atimta" (Luko 8, 18).

Dėkodami Viešpačiui už 2000-uosius ir meldami Jo palaimos šiem metams, norime kartu išreikšti gilią padėką "Darbininko" skaitytojams, rėmėjams, talkininkams ir bendradarbiams. Be Jūsų aukos ir paramos, be Jūsų paaukoto laiko, be Jūsų padėsinimų, patarimų ir parodyto dėmesio, praėjusieji metai mums būtų buvę žymiai sunkesni. Nuolatinis ryšys, kad ir nematomas, bet gyvai jaučiamas, mus stiprina ir, tikime, stiprins ateityje.

2001-ųjų metų visiems linkime laimingų, šviesių, kupinų džiaugsmo. Ne žmogaus valioje yra tai paversti tikrove, bet gerai žinome, kad priimdami dienas kaip Dievo dovana, ir jas versdami į gera, kiek mūsų jėgos neša, galime atnešti daugiau džiaugsmo ir mūsų artimui, ir mums patiems.

VLADAS BRAZIŪNAS

Vermonto vertikalė,

4

arba

Žalio vermuto gurkšnis Žaliakalny

Ispūdžiai ir kt.: marginalinis marginys

(pradžia nr. 46)

Amerikietiškos šypsenos, amerikietiški apsikabinimai, amerikietiški pasibučiavimai ar džiugūs iš tolo pasimojimai, tarkim, dėstytojo (profesoriaus) ir studento, visas šitas amerikietiškas – kodėl jis amerikietiškas? koks jis amerikietiškas? – apsiėjimas yra nuoširdus. Neįpareigojantis? Tik neslegiantis. Nejučia įpareigojantis, – žodis aiškiai ne vietoj! – nejučia skatinantis būti tokiam pat nuoširdžiam. Džiaugtis kito, džiaugtis savo nuoširdumu.

Bepiga jiems, visko turintiems. Bet jie, tie visi vakariečiai, žmonės paviršutiniški. Paviršutiniškai mąsto ir jaučia, paviršutiniškai bendrauja. Egoistiški ir merkantiliūs. Užtat mes, tiek netekę, tiek iškętę lietuviai, gilūs esam ir dvasingi, rimti ir pasiaukojantys. Geriau patyrę. Be galo... Pelikanų pagurkliais.

Tokie mums vakariečiai atrodė kadaise. Tas kadaise – tik prieš keliolika metų, bet aiškiai justi – kito, gėdijamo ir nepasiekiamo, pasaulio būtybės: "Jų laikysena buvo laisva, jie šypsojosi baltutėliais kaip dantų pastos reklamos dantimis, atrodė patenkinti savi, linksmi, nerūpestingi tartum išpaikinti vaikai. Pasaulis, iš kurio jie atkeliavo, pasiliko kitapus aklinos sienos, kuri ir čia juos patikimai saugojo", – žodžiai iš naujausio Raimondo Kašausko romano "Pikų berniukas, pikų karalius". Taip ir girdi slepiamą apmaudą: pagyventų jie, rupūžės, pas mus!

Aklinoji siena nugriuvo, stereotipas liko. Va ir vėl. Apie uni-kaliai gerus lietuvius. Ir apie amerikiečius, aišku, tų gerų lietuvių, jų bruozų ir polinkių priešybę. Gaila, šikart tas stereotipas – iš po

Šventasis Štuthofo konclageryje

2000 m. sukako 55 metai, kai mirė Štuthofo kankinys kun. Alfonsas Lipniūnas

Kazys Blaževičius

Naciams pavyko suorganizuoti kelių okupuotų valstybių tautinius SS dalinius. Tokie daliniai buvo suorganizuoti ir Latvijoje bei Estijoje. Vokiečiai labai stengėsi, kad būtų sudaryta ir lietuviškoji SS divizija. Šios pastangos ypač suaktyvėjo po Stalingrado mūšio pralaimėjimo. 1943 m. pradžioje buvo suregistruoti 1919-1924 metais gimę vyrai, Kaune įsteigtas mobilizacinis štabas, miestuose sudaryta 30 šaukimo komisijų. Vasario 26 d. laikraštyje "Kauener Zeitung" paskelbtas atsisaukimas "Organizuojamas lietuvių legionas". Karių registracija pradėta kovo 1 d. Didžiausiam vokiečių pasipiktinimui ir registracijos punktus ėjo tik tie, kurie karinei tarnybai aiškiai netiko. Vokiečių pastangų ignoravimui didžiulę įtaką turėjo Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungos pagrindinė spauda, kuri ragino nepaklusti vokiečių pastangoms organizuoti lietuviškąją SS diviziją.

Nepaklusti rudiesiems okupantams lietuviai turėjo daug priežasčių: naciai nepripažino 1941 m. birželio 23 d. atkurtos Lietuvos nepriklausomybės, išvaikė Laikinąją vyriausybę, Lietuvą traktavo kaip užkariautą šalį, todėl plėšė kaip įmanydami, šaudė niekuo nekaltus įkaitus. Pirmosiomis karo dienomis sušaudė 43 Abinglos kaimo gyventojus, 42 Alytaus partizanus, du kunigus Alytuje, daug nekaltų žmonių pafrontės zonoje, pradėjo masines žydų žudynes ir t.t. Tautinis pasipriešinimas okupantams nuėjo į pagrindį, steigėsi įvairios pasipriešinimo organizacijos, kurias apjungti stengėsi LLKS. Viso to rezultatas - totalinis nepaklusnumas rudiesiems okupantams.

Nepavykus suorganizuoti lietuviškąją SS diviziją, hitlerininkai apkaltino Lietuvos inteligentiją antivokiška veikla. Prasidėjo represijos. 1943 m. kovo 16-18 d. buvo uždarytos aukštosios mokyklos, prasidėjo inteligentijos areštai. Vilniuje buvo suimti 23 asmenys, Kaune - 17, Marijampolėje - 5 ir Šiauliuose - 1. Tarp suimtųjų buvo 5 profesoriai, 4 generaliniai tarėjai, 4 gimnazijų direktoriai, 3 advokatai, 2 kunigai ir kiti žinomi žymūs žmonės. Kovo 25 d. suimtieji jau buvo Štuthofo koncentracijos stovykloje. Ten

kiekvienam buvo pateiktas vienodas kaltinimas - vadovavo lietuvių pasipriešinimo judėjimui ir kurstė prieš Reicho komisaro paskelbtą lietuvių mobilizaciją: tad, saugumo policijai ir Rytų krašto SD viršininkui įsakius, siunčiamas į Vokietijos Reicho koncentracijos stovyklą.

Tarp ištremtųjų į Štuthofą buvo du to meto žymūs kunigai: Stasys Yla ir Alfonsas Lipniūnas. S. Ylai pavyko išgyventi Štuthofo košmarą, kurį jis aprašė knygoje "Žmonės ir žvėrys: kaceto pergyvenimai". Evakuojant lagerį, jam pavyko pasitraukti į Vakarų. 1950 m. jis persikėlė į JAV, kur 1983 m. balandžio 3 d. mirė. Kun. A. Lipniūnas sulaukė Štuthofo išvadavimo dienos, tačiau mirė svetimoje žemėje, nesulaukęs karo pabaigos.

Alfonsas Lipnickas-Lipniūnas gimė 1905 m. kovo 12 d. Talkonių kaime, Panevėžio apskrityje. 1925 m. baigė Panevėžio gimnaziją, mokėsi Kauno kunigų seminarijoje bei VDU Teologijos ir filosofijos fakultete. Į kunigus įšventintas 1930 m. 1935-1937 m. sociologijos mokslus studijavo Lilio universitete Prancūzijoje, o Paryžiaus katalikų institute - katalikų akcijų problemas. Prieš studijas užsienyje, vikaravo Panevėžio Katedroje. Panevėžio vyskupas K. Paltaorkas 1930 m. jį buvo paskyręs vyskupijos Jaunimo centro direktoriumi - jaunimo sielovadžiu. Sugrįžęs iš Prancūzijos, kun. A. Lipniūnas 1939 m. pavasarį buvo paskirtas Panevėžio Pedagoginio instituto dėstytoju. 1939 m. pabaigoje Pedagoginį institutą perkėlus į Vilnių, ten persikėlė ir kun. A. Lipniūnas. Gyvendamas Vilniuje, dėstė Pedagoginiame institute, Vilniaus kunigų seminarijoje, buvo Šv. Jonų bažnyčios ir Aušros Vartų koplyčios pamokslininkas. 1941 m. įsteigė Laisvės fondą - šalpos organizaciją, kuri teikė materialinę paramą

Alfonsas Lipniūnas

nuo raudonųjų ir rudųjų okupantų nukentėjusioms šeimoms, skatino slaptų katalikų moksleivių ir studentų veiklą, kovojo už lietuvių. Pagarsėjo savo įtaigiais, humaniškais, patriotiškais ir politiškai drąsiais pamokslais, kurių įdėmiai klausėsi ne tik katalikai, bet ir kitų religijų žmonės.

Mūsų tautos naujųjų laikų istorijoje dvasininkija yra palikusi ryškų pėdsaką. Būta daug iškilių asmenybių, kurių literatūrinis palikimas (poezija, proza, publicistika, memuarai ir kt.) turtingas, visapusiškai studijuojamas ir vertinamas. Kun. A. Lipniūnas tokios dokumentinės medžiagos nespėjo palikti, ypač jį pažinojusius žmonių atsiminimai, kurie teigia, kad jis buvo vienas iš iškiliausių to meto Lietuvos dvasininkų ir patriotų (*Kunigas Alfonsas Lipniūnas. V. Mintis, 1989*).

Visi, prisimenantys kun. A. Lipniūną, pabrėžia jo inteligentiškumą, apsiskaitymą, humaniškumą, kantrumą, mokėjimą išklausyti, principingumą ir didžiulę Tėvynės meilę. Profesorius Julius Kakarieka savo prisiminimuose rašo: "Jo ramus, atviras žvilgsnis atidžiai sekdamas visus kalbos niuansus, per juos skverbėdavosi į partnerio sielos vidų ir ten tartum rentgenu nustatydavo tamsias dėmes, kurių reiktų privengti. Bet lygiai taip pat atidžiai jis ieškojo žmogaus viduje paslėptos Dievo kibirkšties, galima sakyti, su dostojevskišku atlaidumu. (...) Jis buvo laimingas savyje su-

jungęs aukštą vakarietišką inteligenciją su paprastu aukštaitišku nuoširdumu. (...) Tačiau jo talentas visiškai atskleidė ir sužibo tik tada, kai atėjo baisių bandymų dienos, kai kraštą užgulė tamsa, nešanti nerimą ir baime".

Buvęs kunigo mokinys Panevėžyje dr. Rimvydas Sidrys savo straipsnyje "Vienintelis sutiktas šventasis" rašo: "Buvo kolekcinijos gimnazijoje. Kunigas kalbėjo apie Dievo apraišką gamtoje. (...) Kunigas ypatingai jautriai atskleidė tą harmoniją, tą kilnų grožį, pagal kurį pasaulis ir visata sukurta, į kurią, įdėmiai pažvelgus, matyti Dievo ranka. (...) Tvirtai tikiu ir jaučiu, kad jis yra šventasis..."

1940-1943 m. buvusi studentė Elena Čepulionienė apie savo kapelioną rašo: "Smulkaus kūno sudėjimo, neaukšto ūgio, vaikiško tyrumo akių, (...) nuolat besišypsantis "simpatiškas kunigėlis" netrukus Vilniaus visuomenei parodė, kokios milžiniškos dvasios galios slypi tame silpname kūne. (...) Visiems jis rasdavo paguodos žodį, o tas žodis tryško iš giliausio šaltinio - meilės žmogui".

Kunigas aplinkinius veikė ne tik įtaigiu ir guodžiančiu žodžiu, bet ir gyvu pavyzdžiu. Suprindamas, kad kiekvienu momentu gali būti suimtas, jis nepasidavė baimei, buvo žvalus net pavojaus akimirką. Savo pavyzdžiu jis skatino jaunimą dirbti, tobulėti, kovoti ir aukotis. Jaunus žmones ypač žavėjo kunigo patriotizmas, ir jaunimas jį suprato, sekė jo pavyzdžiu.

Kazys Bradūnas savo prisiminimuose rašė: "Visus mus jį saiai pavardėmis bei vardais buvo jau įsidėmėjęs ir nepraeidavo gatvės nepasisveikinęs. Ne kartą mane ir kitus jaunuosius plunksnininkus (...) paklausdavo, ar ko netruksta. (...) Tiesiog siūlyte siūlydavo padėti. (...) A. Lipniūno vilnietiškoji veikla (...) plėtėsi, šakojosi religinėje, visuomeninėje ir kultūrinėje plotmėje (...) ligi kankinio mirties. Tai tikrai buvo šventas kunigas, šventas žmogus ir šventas lietuvis".

Inžinierius Pilypas Žukauskas-Narutis, 1941 m. birželio sukilimo dalyvis, aktyvus LAF veikėjas, Štuthofo kalnys, savo prisiminimuose kunigą irgi pavadino šventuoju. Jis rašo: "Čia prasidėjo jo garsūs pamokslai Aušros Vartų koplyčioje ir Šv. Jonų bažnyčioje. Iš čia plaukė jo dvasingas žodis Lietuvos studentijai. Tie pamokslai nacių vadovus nervino labiau negu

(nukelta i 4 psl.)

Juditos Vaičiūnaitės, mano mylimos ir gerbiamos poetės, rankos. Taigi lietuviai: "Ačiū Dievui, kad jie neišmoko šypsotis besiele baltadante amerikoniška šypsena. Nes jų šypsena dar nuoširdi". Vis tie paskutiniai pagony ("Bet kosminis pagonybės pojūtis turbūt gyvas kiekvieno lietuvių širdyje", – va ir vėl poetės žodžiai – kaip pirštu į akį!), paskutiniai iš prigimties dar geri. Kiek visas kitas pergėdęs pasaulis, prieš lietuvių susimokę, jų dar neveikė, nepagadino. Vytautas Kavolis vienoj paskaitoj kadaise yra drąsiai pareiškęs, jog mes, lietuviai, neturintys nugarkaulio, užtat, tiek priversti nuo visų gintis, užsiauginę storą kiautą. "Galbūt Kavolis ne taip baisiai ir klydo", – dabar taria Rimvydas Šilbajoris, beje, prisipažįstantis, jog tik JAV, tik pradėjus studijuoti universitete jam "atsivėrė didelis, turtingas dvasinis pasaulis, apie kurį tie Amerikos niekintojai neturėjo nė menkiausio supratimo". Tie "niekintojai" – lietuviai, išveivioj linę izoliuotis, lietuviai su dar iš tėvynės "atsinešta "legenda", kad Amerikoj iš viso nesą dvasinės kultūros, kad amerikiečiui daugiau niekas nerūpi, tik tai kalti pinigą".

Yra priešingai nei sielvartaujam daugelis mūsų: Dievas sukūrė Žemę tamtyč apvalią, kad nė vienas nesijaustumėm nei esantys pasaulio centras, nei gyvenantys pasaulio užkampy, kertėj. Šita kertėj ant žirnių – savaime aišku, nepelnytai, neteisingai! – parkludyto mokiniuko nuoskaudą, visą nuoskaudos problematiką, susikūrėm patys. Iš savo ydingo (ne)mąstymo ir (ne)veikimo. Iš ieškojimo kaltų. Ir tebekuriam tą problematiką, ir tebeieškom atpirkimo ožį. Kai tik kas, bemat randam. Va pirštu vis badom tą nelegalę, begėdiškai kirtusią mūsų valstybės sieną ir mūsų valstybės užsibuvusią, kelio atgal neberandantį, – taigi tą Rusijos Krizę. Ji, bjaurybė, dėl visko kalta! Ir sotūs Vakarai, tie irgi kalti: ko jie iš unikalijų mūsų barščių tos musės Krizės neišgriebė?

Toliau jau Vaidas Šeferis: "kartais galvoju, kad trūkumo kultūra sėkmingai persikvalifikuoja į skundimosi ir snargliavimosi kultūrą. Nes didelė pagunda yra vaidinti nuskriaustą pasaulio bambą, o

dar didesnė – prisigalvoti prarasčių ir labai gražiai liūdėti, geriausia kur nors kavinėje, viešai". Prancūzė Isabelle Gaullier švelniai diagnozuoja: "Lietuviai nedrįsta kalbėti" (tad giliai, reikšmingai tyli? vadovaujasi *Tamošiaus Bekepurio* išmintim: "būk tu nors didžiausias kvailis, / jeigu tyli – tai ir meilus"?). Gintautas Beresnevičius diagnozuoja atviriau – *Šiaurės neurotikai*: "Lietuviai neurotiški, – taip mieliai apie save tvirtiname. Depresyvūs. Visą laiką jaučiamės kaip pasaulio bamba, tik niekam neįdomi bamba". Bambanti bamba. Algis Mickūnas, tas filosofas, irgi apie (stereo)tipinius lietuvius, uždaročius ir šiek tiek susiraukusius, prasaritą: "Gal kada pasikeis. Kitų kraštų žmonės man daro geresnį įspūdį". Jis tų kitų kraštų žmonių, ačiū Dievui, prisiziūrejęs. Gal ir verta tad į juos bent retkarčiais įdėmiau pasižvalgyti, kad, pavyzdžiui, labai paprastai savęs paklaustum, kas vaikiškiau (jei norit, infantiliau) – ar vis rodyt pasauliui nuo tiesmukos kančios raukšlėtą kaktą (Valdas Kukulas, tikinantis Arthura Schopenhauerį: kenčių, vadinasi, esu), ar tiesiog tam pasauliui, vieninteliui, ydingam ir iš esmės nepakeičiamam, tiesiog "vaikiškai" palankiai šypsotis? "Pasaulis linksminasi pats, o kodėl gi mes to nemokam?" – retoriškai klausia Sigitas Geda, irgi skaitęs G.Beresnevičiaus diagnozę. Gal, anot A.Mickūno, vis dėlto pasikeisim? Gal vis dėlto "suvaikėsime", t.y. iš vaikiškos niauraus rimtumo ligos išaugsim, suaugsim?

Kaip tas sako, duok Dieve, ale kažin. Va ir vėl G.Beresnevičius, tas *Šiaurės Atėnų* filosofas, diagnozuoja: "Tokie mes jau, lietuviai. Visada pakraščio perlas, ar Europos, ar Vakarų, ar Sovietijos". Trumpiau: diagnozė – lietuviai.

Laiškas namo (po iškilimų):

Visa fanfaronada: Darius – diplomuotas bakalauras. Ne šiaip bakalauras, o *summa cum laude* – tai aukščiausias galimas laipsnis.

(nukelta i 4 psl.)

■ Prancūzijoje buvo suimtas buvusio šalies prezidento Francois Mitterrand sūnus. Pirmąją naktį kalėjime jis praleido po to, kai prieš jį pradėtas tyrimas. Jis įtariamas pinigų plovimu ir neteisėtu ginklų pardavimu i Afriką.

■ Ispanijos teisėjas Baltazar Garson nutarė išleisti iš kalėjimo Rusijos verslininką, holdingo "Media Most" savininką Vladimirą Gusinskį už 1 milijardo pesetų (5 milijonai dolerių) užstatą.

■ Kalėdų švenčių pirmąją ir antrąją dienomis bei sausio 1 d. Lenkijoje bus uždraustas sunkiųjų automobilių eismas. Daugiau kaip 12 tonų bendros svorio masės sunkvežimiams šiomis dienomis bus negalima važiuoti Lenkijos keliais nuo 7 valandos ryto iki 22 valandos vakaro.

■ Prancūzijos prezidentas Jacques Chirac gruodžio 21 d. susitiko su Jugoslavijos prezidentu Vojislav Koštunica ir paragino jį padėti Jungtinėms Tautoms (JT) surengti buvusio Jugoslavijos vadovo Slobodan Milošević teismą.

■ Iškilmingai George W. Bush inauguracijai amerikiečiai ruošia dovanėlę. 750,000 žmonių ketina suvažiuoti į Washingtoną ir protestuoti prieš G. Busho išrinkimą Prezidentu. Pasak organizatorių, nuo 1973-ųjų tai bus didžiausia protesto akcija prieš Prezidento inauguraciją. Policija ruošiasi sausio 20-tajai ir spėja, kad gali susirinkti apie 750,000 žmonių. Protesto akcijų tikimasi visoje šalyje. Spėjama, kad jos bus taikios. Žmonės ketina protestuoti dėl įvairiausių priežasčių. Dauguma jų nepatenkinti, kad pralaimėjo Al Gore, kuris balsavimo metu surinko 500,000 balsų daugiau, tačiau gavo mažiau rinkimų balsų. "Dėl perpuvusios politinės sistemos pas mus dabar Prezidentas, kuris kels grėsmę daugeliui nekaltų žmonių, juk jis pasisako už mirties bausmę,"- teigia būsimos akcijos dalyvis.

■ Artimųjų Rytų taikos derybose gruodžio 21 d., regis, supanašėjo nuomonės dėl Jeruzalės ateities, o su abiejų šalių derybininkais turėtų susitikti Jungtinių Valstijų prezidentas Bill Clinton.

Šventasis Štuthofo konclageryje

(atkelta iš 3 psl.)

bolševikų arba lenkų partizanai. (...) Sniegas, pūgos, alksis ir nuovargis vis lėtino žingsnius išsekusių kalinių, kurie vos pavilko kojas, bet A. Lipniūnas dar vilko su savimi ir mišiolėlį bei keletą religinių dalykelių. (...) Atsilikusių gretas retino esėsininkų sūviai. (...) A. Lipniūnas vis atsilikdavo. Bandžiau paimti iš jo tą paketuką - jis nedavė".

Kun. S. Yla su A. Lipniūnu kartu mokėsi Kunigų seminarijoje, artimai bendravo su juo ir koncentracijos stovykloje. Savo knygoje jis rašo: "Kastuvus ant pečių užsimetę, galvas panarinę ejom ir galvojom, kad ilgiau nebeištvėrsime šiame varge. Tada kun. Alfonsas Lipniūnas prisigretino prie manęs ir paprašė išklausti jo išpažinties. (...) Man virpėjo rankos, suspaudė širdį. Kaip du valkatos, kaip labiausiai paniekinti padarai susitinkame dabar du kunigai šitame iškilmingame išpažinties akte. (...) Davęs jam išrišimą, paprašiau, kad čia pat ir manęs išklaustytų. (...) Buvo baugu žiūrėti, kas per dešimt dienų

buvo iš jo belikę".

Nuo neišvengiamos mirties mūsų Štuthofo koncentracijos stovyklos kalinius išgelbėjo 1943 m. gegužės 31 d. pasikeitęs jų statusas - jie buvo paskelbti garbės kaliniais. Liko mįslė, kas nulėmė jų statuso pasikeitimą.

Per stebuklą kun. A. Lipniūnas išsilaikė iki 1945 m. sausio 25 d. - koncentracijos stovyklos evakuacijos pradžios. Evakuacija - bėgimas nuo artėjančios sovietinės kariuomenės - buvo nepaprastai dramatiška. Kovo pradžioje kankiniai pasiekė Pucką (apie 30 km nuo Štuthofo). Ten juos aptiko sovietinė kariuomenė. Daliai kalinių pavyko pabėgti į Vakarų, A. Lipniūnas liko Pucke. Atsirado viltis išgyventi. Deja, šventasis kunigas, rūpindamasis sergančiais, užsikrėtė šiltine, susirgo plaučių uždegimu ir 1945 m. kovo 28 d. Didįjį trečiądienį, 12 val. mirė. Bene paskutiniai kunigo žodžiai buvo: "Tiek ruošiasi, tiek išvargta, o dabar reikės..."

Baltijos pakrantėje, Pucko kapinėse, buvo palaidotas Štut-

hofo koncentracijos stovyklos kalinys Nr. 21332 - šventasis kunigas Alfonsas Lipniūnas.

Kunigo mirties liudininkas S. Yla rašo: "Jis pasigrežia, kažką nori pasakyti. Lūpos vos juda, akys įsitempia. (...) Valandėlę atsigauna. Vėl žvelgia į mane, bet lūpos nebeklauso judėti. Tik pakimba blakstienose ašaros ir pamažu nurieda skruostais. (...) Kai tos ašaros pasiekia jo lūpas, akys visai užgesta. (...) Žerdami žemes ant karsto, mes pasižadėjome dar sugrįžti ir paimti jį į Tėvynę".

Kun. S. Ylos ir inž. P. Naručio rūpesčiu kunigo kapas 45 metus buvo išsaugotas. Šventojo kunigo palaikai į Tėvynę grįžo 1989 m. ir buvo perlaidoti Paņevėžio katedros šventoriuje.

Kunigo užrašuose, paruostuose Didžiojo penktadienio pamokslui, rasti pabraukti žodžiai: "Aš kenčiu ir mirštu. Betgi aš prisikelsiu. Be mirties nėra prisikėlimo. Ir mes visi, ir tauta kuri kenčia apmirusi, kelsis kaip pergalėtoja".

Pabraukti žodžiai išsipildė - tauta, kurią jis nepaprastai mylėjo, prisikėlė. Tik vargu ar jis yra laimingas, žvelgdamas į mus iš Aukštybių...

Kaune atidarytas didelis prekybos centras

Bendrovė "Vilniaus prekyba" Kaune atidarė vieną didžiausių Lietuvoje prekybos centrų "Maxima". Šio centro plotas 17 tūkst. kvadr. m. Prieš mėnesį Vilniuje atidarytos prekybos bazės "Maxima" plotas yra 10 tūkst. kvadr. m. Kaune atidarytas jau antras "Maxima" prekybos centras. Čia dirbs 300 žmonių. Prekybos centro statyba ir įrengimas kainavo apie 40 mln. litų. Atidarant centrą Kaune buvo pasirūpinta triskart didesne nei Vilniuje apsauga, gausiai susirinkę pirkėjai buvo įleisti pusvalandžiu anksčiau nei numatyta, tačiau žmonės, norėdami kuo greičiau patekti į parduotuvę, vis tiek apmėdė vieni kitiems kojas, stumdėsi ir pykosi. Panašiai buvo ir atidarant prekybos centrą Vilniuje. Labiausiai "Maxima" atidarymo Kaune laukė paaugliai, tikėdamiesi nemokamai gauti įvairių skanėstų, tačiau pirmiesiems lankytojams buvo įteikti tik prekes reklamuojantys lankstinukai.

Respublika

Nendrės

V. Magio nuotr.

VLADAS BRAZIŪNAS

Vermonto vertikale,

arba

Žalio vermuto gurkšnis Žaliakalny

Ispūdžiai ir kt.: marginalinis margynas

4

(atkelta iš 3 psl.)

Suteiktas - verto koledžo: autoritetingojo "U.S. News & World Report" Middlebury koledžas neseniai įvardytas kaip vienas iš penkių geriausių Amerikos laisvųjų menų koledžų. Na, laisvieji menai pagal seną akademinę (dar Europos) tradiciją anaipol nereiškia vien menų mūsų supratimu: mes veikiau tokius koledžus pavadintumėm universaliais, arba universitetiniais.

Visa ceremonija nepaprastai sklandi ir įspūdinga. O prasidėjo gal devinta (tiesa, dar ne pati ceremonija, o pirmiausia pusryčiai Dariaus Matematikos departamente, t.y. kaip ir fakultete, tarp jo mylimų profesorių). Prasidėjo ritualas pritrenkiančiai. Juodom togom aprenkti studentai, su juodom keturkampėmis "kutuosotom" kepurėmis (paskiau su diplomu kiekvienas dar gavo ir lazda); visokiausių spalvų ir gražumų (pagal rangus ir specialybes) profesorių togos; jų - studentų ir profesorių - bendra eiseną, regybiška lyg viduramžių procesiją, fanfarų lydimą. Egzotiški paukščiai, traukiantys prie iniciacijos apeigų altoriaus. Tai tokie kadaise bus pripildę dulsus Vilniaus skersgatvių, Universiteto kiemelių. Kur tos pėdos?... Buvo iškabintos visų šalių, kurių tik studentai koledžą baigia, vėliavos. Iškilniai, jaudinamai plaukstėsi trispalvė - vieninteliu lietuviui. Rektorius (prezidentas) savo kalbą jau buvo pasakęs vakar, tai šiandien tik įteikė diplomus Dariui ir dar vienai absolventei, amerikietei, dviem geriausiems, pristatė naujus koledžo Garbės daktarus, tarp jų ir Lechą Walesą. Tada jau ilgas ir

neišvengiamai vienodas rankų spaudymas... Fotografavom ne daug. Filmavau, kiek spėjau ir galėjau pasiekti. Paskiau visi 1,5-2 tūkstančiai gražiai ir skaniai lauke buvom pavalgydinti. Dabar apžiūrėjame diplomus. Gražiausia - pavardė su lietuviška ū. Dar gražiau: tie diplomai - lotyniški! Neturi vargšai amerikiečiai mūsiškės kalbos inspekcijos. Užtat, jau nekalbant apie kitus, ne senasis Vilniaus universitetas, kuriame šimtmečiais oficiali bendravimo ir studijų kalba buvo lotynų - taigi kultūringosios Europos - kalba, - net ir Vilniaus universitetas, net ir jo Filologijos fakultetas, net ir jo Klasikinės (taigi pirmiausia lotynų ir senovės graikų) filologijos katedra savo studentams nesugeba išrašyti lotyniškų, visam pasauliui suprantamų diplomų, net nesugeba tuose diplomuose įrašyti visam pasauliui suprantamų akademinių laipsnių. Minėtos katedros vadovė, šviesi profesorė Eugenija Ulčinaitė universiteto mokslo tarybai siūlusi, bet buvusi visiškai nesuprasta, be to, pasakyta: ne valstybine kalba tą valstybinę serginti inspekcija nė už ką neleisianti. Gal jaunas, sakysim, Klaipėdos laisvosios universitetas ištektų supratingumo ir drąsos pasirodyti besąs tikras, akademinių tradicijų paisantis ir jas gerbiantis, puoselėjantis europietis?

Užrašų eilutės:

Iš kokio gero metro regėjau didįjį vadą Jūrų Vėplio ūsus, taigi Lechą Walesą, tą patį buvusį (jo paties įsivaizdavimu - ir būsimą) Lenkijos prezidentą beigi Nobelio taikos premijos laureatą; viešėjo čia jis kaip ypatingas svečias, ėjo procesijoje su pačiu koledžo prezidentu, ta procesija stabtelėjo stačiai ties manim. Bet tas pasipūtęs žmogus man įdomus nepasirodė, mano videokameros akis įsispyrė į kitą prezidentą, rimtesnį. Gavo Walesa koledžo Garbės daktaro laipsnį, sakė kaip ir kalbą.

Ir man atėjo toks laikas, kai žmonės dar labiau išsiskiria. Vieni, visa žinoję ir visa darę teisingai, savo teisumą tik įtvirtina. Pavyzdžiui, spec. įstatymu. Kiti, visad abejoję, dar labiau nieko

Linksmų Kalėdų - pasaulio kalbomis

(albanų) - Gezur Krislinjden
(argentiniečių) - Feliz Navidad
(brazilų) - Feliz Natal
(bulgarų) - Chestita Koleda
(čekų) - Vesele Vanoce
(kroatų) - Sretan Bozic
(danų) - Glaedelig Jul
(olandų) - Vrolijk Kerstfeest
(anglų) - Merry Christmas
(esperanto) - Gajan Kristnaskon
(estų) - Roomsaid Joulu Puhi
(filipinų) - Maligayang Pasko
(suomių) - Hauskaa Joulua
(prancūzų) - Joyeux Noël et heureuse année
(vokiečių) - Frohe Weihnachten
(graikų) - Kala Christougena
(havajiečių) - Mele Kalikimaka
(hebrajų) - Mo'adim Lesimkha
(hindi) - Shubh Christmas
(vengrų) - Kellemes Karacsonyi unnepekert
(airių) - Nollaig Shona Duit
(italų) - Buon Natale
(japonų) - Shinnen omedeto
(korėjiečių) - Chuk Sung Tan
(latvių) - Priecigus Ziemas Svetkus
(lietuvių) - Linksmų Kalėdų
(norvegų) - God Jul
(perujiečių) - Feliz Navidad
(lenkų) - Wesolych Swiat Bozego Narodzenia
(portugalų) - Boas Festas
(rumunų) - Sarbatori Fericite
(rusų) - Pozdravliayu s prazdnikom Roždestva Kristova
(serbų) - Hristos se rodi
(slovakų) - Vesele Vianoce
(slovėnų) - Vesele Bozicne
(ispanų) - Feliz Navidad
(švedų) - God Jul
(filipiniečių) - Maligayang Pasko
(vietnamečių) - Mung Le Giang Sinh
(ukrainiečių) - S Rozhdestvom Kristovym
(velsiečių) - Nadolig Llawen

Atokiuose Lietuvos miestuose nereikalingi butai netgi dovanojami

Akmeniškų šeima, pasistačiusi namą ir persikėlusį į jį gyventi, niekaip negalėjo parduoti savo keturių kambarių buto daugiabučiam name. Buto nepavyko parduoti net ir už mažą kainą. Tuo tarpu negyvenamo, nors kartais ir nuomojamo buto išlaikymas nemažai kainavo. Tuomet akmeniškiai nusprendė pasiūlyti butą dovanų. Iškart at-

siliepė nemažai pageidaujančių. Akmeniškiai pasirinko daugiausiai 5 asmenų šeimą, iki tol gyvenusią dviejuose mažuose kambarėliuose. Akmenėje, kaip ir kituose Lietuvos miesteliuose, daug bedarbių. Todėl tik tie, kurie gauna valstybės paramą ir kompensacijas, gali išlaikyti butus daugiabučiuose namuose.

Lietuvos radijas

Kauno įmonė prisiminė savo seną verslą

Alkoholinių gėrimų gamintojas Kauno "Stumbras" vėl ėmė pilstyti savo mineralinį vandenį. Mineralinis vanduo trykšta iš šaltinių, esančių po gamyklos filialu Antanavoje Marijampolės rajone. Čia išlikę visi "Stumbrui" priklausantys gręžiniai. Kauniečiai Čekijoje nusipirko šiuolaikinę mineralinio vandens pilstymo liniją. Investicijos siekia 1 mln. litų. Ti-

kimasi, kad jos atsipirks per trejus metus. Per pamainą galima išpilstyti iki 12 tūkst. litrų vandens. Antanavoje mineralinis vanduo buvo pilstomas iki 1996 metų, tačiau tuometinė bendrovės vadovybė nusprendė atsisakyti šio verslo, nes įrenginiai buvo beviltiškai pasenę. Norinčiųjų perimti šį verslą iš "Stumbro" buvo nemažai.

Lietuvos rytas

nežino, svarbiausia - ką ir kodėl, kokius niekus ir juokus tie višaziniai teisuoliai išdarinėja. Walesa, revoliucionierius išgelbėtojas ant podiumo. Kalbėlės (leit)motyvas: tai jis iškovojo nepriklausomybę Rytų Europai - nei daugiau, nei mažiau - panašiai kaip George Washington Amerikai: "Jūs žengiate į trečiąją tūkstantmetį, man tuo tarpu teko garbė ir privilegija užversti vieną istorijos puslapį". Pasaulio civilizacijos istorijos! Toks mat "globėjasis Jurgis / drakono odos šarvais". Lygiai kaip mūsų...

Ir vėliau, laiškas namo:

Vakar per priėmimą viename iš koledžo departamentų po naujojo mokslo centro rūmus (atidarytus berods pernai ar net šiemet, didžiulius, modernius) ramiausiai vaikštinėjo bei gulinėjo keletas šunelių. Šiandien per didžiulius iškilmes amerikiečiai ramiausiai taip pat vaikšto su šunimis, matėm ir visišką mūsų juodvilkę Kuosą, tik rusvą; vienas didelis šuo ėmė smarkiai loti ant tokių švelnių tvarkdarių - visiem juokas iš to, linksmybė! Niekas nesuprastų, jei kas parodytų kokią nepatenkintą miną: neįsivaizduojamai būtų nenormali situacija. Šunų gyvenimas - kaip ir žmonių - "šuniškas" tiktai pikoje visuomenėje. Deja... Nematėm niekur, nei prie kokios privačios valdos, nei kitur, kad būtų užrašytas perspėjimas: *Atsargiai - piktas šuo!* Užtat daug kur miestely matyti toks ženklas, panašus į eismo draudžiamąjį: skrybėlėtas, apykaklės išgūžęs vagis - perbrauktas istriža raudona juosta. Tai reiškia: saugi kaimynystė. Toks judėjimas. Visa kaimynų bendruomenė solidarai reaguoją, jei kas nors jų teritorijoje pasirodo įtartina.

...Mes tuo tarpu pasileisim tada nebaigtą žiūrėti "Jėzų Kristų superžvaigždę". Užmigom ar ne per Paskutinę vakarienę... Vėl išmano "Londono". Apie Palace teatrą ir... "Teatro savininkas yra Andrew Lloyd Webber, jo miuziklai rodomi visame Londone". Taigi ne tik. Kaip čia išėjo, kad tas miuziklo motyvas nei iš šio, nei iš to vis įkyriai kaiso snapelį iš mano užrašų, net laiškų?

(bus daugiau)

Sveikatos kertė

Kai organizmui trūksta...

Kai organizmui trūksta **mag-nio**, žmogui ima slinkti plaukai, lūžinėja nagai, silpsta nervų sistema, svaigsta galva, sutrinka kalcio ir kalio apykaita. Reikia valgyti daugiau bananų, žalių, geltonų ir raudonų daržovių, žemės riešutų, gerti pieno.

Jei žmogui trūksta **kalio**, jam sutrinka virškinimas, širdies darbas, atrofuojasi raumenys, dingsta apetitas, jis darosi mieguistas, sumažėja kraujospūdis. Kalio daugiausia yra bulvėse, žirniuose, slyvose, morkose, gri-

kių kruopose, riešutuose, citrinose, piene, kopūstuose, pomidoruose.

Trūkstant **geležies**, mažėja hemoglobinas, susergama mažakraujyste. Žmogus, kuriam trūksta geležies, nuolat jaučia nuovargį, jam dažnai svaigsta galva, mažėja kraujospūdis. Todėl reikia valgyti daugiau kepenų, inkstų, kiaušinių, avižinių kruopų, pupelių, žirnių, morkų, slyvų, džiovintų abrikosų, pomidorų, bulvių, kopūstų, burokėlių, ryžių, vynuogių.

Ar nuo bulvių tunkama?

Per mitybos ekspertų atliktus tyrimus paaiškėjo, kad bulvės yra vienas iš sočiausių produktų. Jų pavalgus, sotumo jausmas išlieka triskart ilgiau nei, tarkim, suvalgius bananų. Verta pagalvoti, kas geriau: pavalgyti vieną kartą, bet sočiai, ar prikimšti skrandį kelis kartus.

Pavyzdžiui, šokoladas, bulvių traškučiai ir žemės riešutai turi vieną iš mažiausių sotumo indeksų: įvertinus skaičiais, jis siektų apie 70, tuo tarpu bulvių – 323. Tarp sočiausių produktų yra liesa žuvis, gerokai lenkianti jautienos kepsnį, pupelės, makaronai, avižinė košė.

Dr. Raimundas Berkmanas

Lietuvos metų automobiliu 2001 išrinktas „Ford Mondeo“

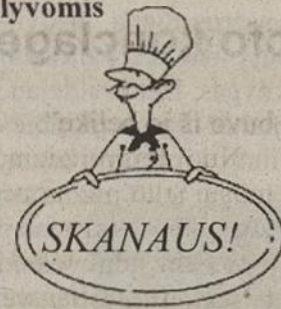
Gruodžio 16 dienos vakarą Vilniuje, draudimo paslaugų bendrovėje „Drauda“ įvykusiame finaliniame *Metų automobilio 2001* rinkimų ture geriausiu ateinančių metų automobiliu išrinktas visai nesenai rinkoje pasirodęs naujas vidutinės klasės modelis „Ford Mondeo“. *Metų automobilio* titulą „Ford Mondeo“ gavo aštuoniais balsais aplenkęs antrąją vietą užėmusį „Volvo S60“ automobilį. Trečiąją vietą užėmė C klasės „Mercedes Benz“ modelis, gavęs lygiai tiek pat balsų, kiek ir

ketvirtosios vietos laimėtojas – „Peugeot 607“, tačiau surinkęs daugiau pirmųjų vietų. Penketuko gale – 37 tūkst. Lt kainuojantis „Nissan Almera“. *Metų automobilio* rinkimus organizavo ir pačius geriausių modelių išrinko Lietuvos žurnalistų auto-klubas, o štai visi Lietuvos gyventojai, balsuodami telefonais bei interneto žurnale www.ratai.lt, išrinko *Tautos automobilį*. Šiame juo tapo per 90 tūkst. Lt kainuojantis prabangus „Volvo S60“ automobilis.

www.ratai.lt

Veršiena su obuoliais ir slyvomis

0,5 kg minkštos veršienos,
4 obuoliai,
stiklinė slyvų (be kauliukų),
3 šaukštai sviesto,
nepilna stiklinė grietinės,
šaukštelis kmynų,
druskos.

Veršiena supjaustoma pusės plaštakos dydžio gabaliukais, išmušama, apibarstoma druska, kmynais, ir abi pusės apkepamos įkaitintame svieste. Apkepinta mėsa užpilama grietine ir patroškinama.

Obuoliai nulupami, supjaustomi skiltelemis, sudedami į puodą, uždedama sviesto ir pavirinama, kol obuoliai sukrus, pasidarys vientisa obuolių košė.

Ryžių - grietinės padažas

Birių ryžių košę permalti mėsmale ir sumaišyti su grietine. Tinka prie mėsos, varškės patiekalų, saldžių vaisių bei uogų. Paduodant padažą prie mėsos patiekalų, jį galima aromatizuoti maltais prieskoniais: gelsve, kalendra, peletrūnu, rau-

donėliu, čiobreliais ir kt. Padažą, skirtą varškės patiekalams, siūloma paskaninti vaistine melisa, peletrūnu.

Vartojant padažą su vaisiais ir uogomis, skaninti vaniliniu cukrumi, apelsinų ar citrinų žievelėmis, cinamonu.

Per didelis svoris trukdo amerikiečiams skraidyti

Net 61 proc. suaugusių amerikiečių turi per didelį svorį. Apie tai pranešė valstybinis Ligų kontrolės centras Atlantoje. Lyginant su ankstesniais tyrimais (1988-1994), per daug sveriančių žmonių skaičius išaugo šalyje 2 proc. Be to, daugumą amerikiečių, teigia tyrėjai, reikėtų vadinti ne storais, bet nutusiais. Tokių piliečių skaičius JAV išaugo nuo 23 iki 26 proc. Per didelis svoris kenkia ne tik sveikatai. Greičiausiai arti-

mausiu metu nuo šio negalavimo kenčiantys keleiviai turės pirkti į lėktuvą du bilietus, jei aviakompanija nutars, kad keleivis per didelis vienam kėslui.

Bent jau taip nusprendė Los Angeles teismas, peržiūrėjęs 140 kg sveriančios Synthia Luter ieškinį vienai aviakompanijai: jis patarė moteriai pirkti sau du bilietus, kad ši nekeltų nepatogumų šalia sėdinčiam keleiviui.

BBC

Anglų kalbos pamokėlės

Satisfied with - patenkintas
He wasn't satisfied with the results on passing exams.

Work for - dirbti kam nors
She works for an engineering company.

Work on - dirbti ką nors
He is working on a new novel now.

His charm doesn't work on me.

Because of - dėl
They are here because of us.
He walked slowly because of his dog.

Keep in touch with - palaikyti ryšius su

Have you noticed how he tries to keep in touch with the boss?

Do you often keep in touch with your parents?

Lietuviški produktai keliauja į Chicagą

Į Chicagą iš Lietuvos išsiųsti pirmieji penki konteineriai žemdirbių produkcijos - marnuotų daržovių, grybų, likerio. Šiuos gaminius veža Jungtinių Amerikos Valstijų kompanija "Food Depot International".

Respublika

Petrašiūnuose atidaryta pirmoji "Statoil" automatinė degalinė

Kaune Petrašiūnuose tarp aplėistų ir negražių gamybinių pastatų, atsirado šiuolaikinės architektūros ir dizaino salelė. Tai pirmoji iš automatinio "Statoil" degalinių, kurių tinklas pasaulyje tik pradėdamas steigti. Baltijos valstybėse per penkerius metus "Statoil" bendrovė ketina pastatyti net 65 automatinės degalines. Degalinę suprojektavo du jauni estų architektai, dalyvavę "Statoil" paskelbtame konkurse. Vertinimo komisiją ir užsakovus ypač sužavėjo estų projekto šiuolaikiškas dinamiškumas ir minimaliais būdais išgautas maksimalus estetiškas vaizdas. Pripažinus šį projektą pasauliniu standartu, tokios degalinės kaip Petrašiūnuose, bus statomos ir Stokholme, ir Varšuvoje, ir Norvegijos pajūrio mieste Stavan-geryje, kur įsikūrusi "Statoil" būstinė. Estų projekte degalinės platformą dengia tarsi skrydžio mostui sparnus pakėlus dviskliautis stogas, išambiai perskrostant kūginės kolonos.

Lietuvos rytas

Dešimt „geriausių“ šių metų kompiuterinių virusų

Atrodo, kad 2000-aisiais hakeriai išbandė žmonių prigimties emocinę pusę. Internetė blaškėsi būriai piktybinių programų. Viena jų rūšis yra virusai (bei el. pašto kirminai). Pateikiame populiariausių dešimtuką.

1. Kakworm su 17%.
2. LoveLetter su 14,5%.
3. Apology-B su 8,9%.
4. Marker su 6,5%.
5. Pretty su 5,6%.
6. Stages-A su 3,5%.
7. Navidad su 3,4%.
8. Ska-Happy99 su 2,3%.
9. WM97/Thus su 2,1%.
10. XM97/Jini su 2,0%.

Nuo sausio mėnesį pasirodžiusio populiariausio "Kak" kirmino kenčia MS IE ir MS "Outlook" vartotojai. "Micro-soft" pateikė kamšalus spragoms, tačiau mažai vartotojų jais pasinaudojo. Gana "garbingą" 7 vietą užėmė tik rudenį pasirodęs pavojingasis "Navidad" virusas.

Jonas Skendėlis

Viena didžiausių alaus gamybos įmonių yra Golden darykla „Adolf Coors kompani“ Colorado valstijoje, JAV. Joje pagaminama 2,5 milijardo litrų alaus per metus.

Stambiausia alaus gamybos kompanija yra Sent Luiso „Anheizer-Busch“ (Missouri valstija, JAV). Kompanija Jungtinėse Valstijose valdo dvyliką alaus daryklų ir pagamina maždaug 11 milijardų litrų alaus per metus. St. Louis kompanijos gamykla užima 40,5 ha plotą ir pagamina 1,6 milijardo litrų alaus per metus.

Mažiausia alaus darykla galima laikyti Plzeno alaus darybos muziejaus eksponatą Čekijoje. Veikiančią alaus daryklą kopiją padarė Jozef Vesel iš Žemutinių Berkovec – ši kopija tapo jo gyvenimo darbu. Šis tobulas modelis 1958 metais buvo demonstruojamas EKSPON Briuselyje. Miniūmonė gali išvirti 30 litrų alaus.

Ar sveika gerti alų? Duomenys buvo gauti atliekant tyrimus su laboratorinėmis žiurkėmis. Tyrimo autoriai teigia, kad norint išvengti kataraktos, pakanka kasdien išgerti vieną bokalą stipraus alaus. Jų nuomone, profilaktikos tikslais ypač tinka ale ir porteris. Šių rūšių alus turi ypatingai daug antioksidantų. Ypač naudinga gerti alų sergantiems diabetu. Per didelės cukraus kiekis jų kraujyje sukelia svarbių vidinių ląstelių struktūrą, kuriose gaminama energija, pažeidimus. O nepakankamas energijos kiekis, savo ruožtu, pažeidžia medžiagų apykaitos sutrikimus lėšyje.

Rusijos kalėjimų sistemoje prasidėjo reformos. Vieno kalėjimo administracija nusprendė pasinaudoti interneto teikiama galimybėmis. Internetu jau galima atrasti Altajuje Rubcovske esančios kolonijos puslapį, kuriame pasakojama apie įvairiausias kalinių gyvenimo puses. Puslapyje galima rasti buities vaizdėlių, kamerų aprašymą - pavyzdžiui, rašoma: "kaliniai gyvena bendrabutyje, vadinamame baraku". Tinklapyje galima rasti kalinių gaminamos produkcijos - baldų, dėžučių ir t.t. - reklamą. Galima užsakyti granito antkapius ir paminklus. Kaliniai turi ir savo literatūrinį puslapį. Ten spausdinami eilėraščiai apie laisvę, meilę ir panašiai. Yra net skyrelis "Šventas". Paaiškėjo, kad "šventas" yra vakarinis patikrinimas. Šiame skyrelyje dar kartą primenama, kad vakarinio patikrinimo metu visi kaliniai turi būti savo vietose.

Mokslininkai Atlanto vandenyno gėlmėse aptiko teritoriją su daugybe iš mineralų susidariusių bokštų. Kaip tik toje vietoje kadaise, manoma, buvo Atlantida. Mokslininkai buvo taip sukrėsti šio "draustinio po vandeniu" grožiu, kurį sukūrė šiltos, labai mineralizuotos srovės toje vietoje, kad praminė šią laukymę po vandeniu "pasimetusių miestu". Stebiantys dariniai po vandeniu siekia net 55 metrų aukštį. Tai patys stambiausi žinomi mokslininkams hidroterminiai povandeniniai bokštai. Tyrinėtojai teigia, kad pats įdomiausias dalykas jų radinyje - bokštai sudaryti iš karbonatų ir kvarco. Iki šiol rastus panašius darinius sudarydavo geležis ir sieros junginiai.

Gimtinė Kelionė Kišenė | artesnė greitesnė pilnesnė

Sankt-Peterburgas
Talinas
Ryga
Vilnius
Maskva
Minskas
Kijevas
Lvovas
Torontas
Čikaga
Niuarakas
Niujorkas

LOT skrydžiai žymiai priartino Centrinę ir Rytų Europą.
Naujas tvarkaraštis įgalina keliauti greičiau ir maloniau.
Persėdimas - tarsi lengva mankšta kojoms.

Kainos - pačios žemiausios, taigi, skrisdami LOT, nenuskriausite savo pinigines.

Lenkijos Avialinija LOT nuskraidins jus ten, kur reikia, be to, aptarnaus aukščiausiu lygiu. Neveltui jau eilę metų LOT pelno geriausios Centrinės ir Rytų Europos avialinijos vardą. Mes garsėjame mandagiomis stiuardesėmis, svetingumu, kokybišku aptarnavimu ir neaplenkiama virtuve. Naujausi, moderniausi lėktuvai iš Niujorko, Niuarako, Čikagos*, Toronto nuskraidins jus tiesiai į Varšuvą. Lengvas, malonus persėdimas šiuolaikiniame Varšuvos aerouoste, ir... po lėktuvo sparnais jau matosi Vilniaus bokštai.

Su LOT - ir arčiau, ir pigiau.

*LOT bendrauja su American Airlines, taigi, galite patogiai susisiekti su dar 14 JAV miestų.

Skambinkite mums arba savo kelionių agentūrai, o taip pat aplankykite mūsų internetinę svetainę: www.lot.com

POLISH AIRLINES

LOT

Informacija ir rezervacijos:
1-800-223-0593

LOT
TICKETSONLINE®
www.lot.com

Skaitytojai rašo "Darbininkui"

Ar poetas Vytautas Mačernis "turėjo mirti"?

Laiks nuo laiko "Darbininke" būna įdomių pasiskaitymų. Mėgstu skaityti ką rašo Kęstutis Čerkeliūnas, Paulius Jukus, Algirdas Landsbergis ir redaktorius Julius Keleras. Nepraleidžiu jo įdomių pokalbių su rašytojais. Vienas tokių buvo su Tomu Sakalausku ("Noriu suprasti kitą žmogų..." - *Darbininkas*, š.m. Nr. 9-14). Jame man užkliuvo T. Sakalausko teiginys: "Manau, Mačernis išsėmė save ir... turėjo mirti". Man atrodo, kad taip manyti yra nesąmonė. Poetas Vytautas Mačernis žuvo ne dėl to, kad jis "išsėmė save", bet dėl to, kad jis pateko į artilerijos sviedinio skeveldros trajektoriją. O kad jis tą akimirka ten pateko, galbūt kiek dėtas Pauliaus Jurkaus minimas "arkliukas" (*"Darbininkas"*, 1994 spalio 28, Nr. 41). Kaip tuo "arkliuku" turėjęs būti Vytauto Mačernio ir Pauliaus Jurkaus bendrakeleivis, čia noriu šiek tiek papasakoti apie anų dienų įvykius prie Žemaičių Kalvarijos, pasibaigusius jauno poeto tragiška mirtimi.

1944 m. liepos mėn. Raudonoji Armija artėjo prie mano tėviškės, netoli Šiaulių. Sėdau ant dviračio ir išvažiavau lankyti draugų Žemaitijoje. Ten apsistoju pas ūkininką J. K., Šašaičiuose, apie 1 km nuo Žemaičių Kalvarijos. Taip Žemaičių kalvariškis Paulius Jurkus, judrus ir linksmas "pasakorius", tapo mano artimu kaimynu ir dažnu pašnekovu. Frontui sustojus ties Venta, Žemaitijoje tą vasarą buvo gana ramu. Bet rudenio frontas pradėjo braškėti. Reikėjo apsispręsti: bėgti ar pasilikti. Jurkus man pasakė vieną dieną, kad jis planuoja trauktis drauge su Vytautu Mačerniu, ir kvietė mane prie jų prisidėti. Važiuotume arkliai, į vežimą įsidėję knygų, drabužių ir maisto. Arklį su vežimu turįs išprašyti iš savo motinos Mačernis. Be abejo, Jurkaus kvietimą priėmiau, bet man dar reikėjo gauti sutikimą iš Mačernio.

Vytautą Mačernį žinojau kaip poetą, bet asmeniškai pažinojau tik "iš tolo". Kiek arčiau nuo tada, kai jis dalyvavo viename pasitarime, vietinių ir pabėgėlių inteligentų, dėl grįžtančios sovietų okupacijos. Tai buvo liepos mėn. ūkininko J. K. sode. Vakaro prielandoje Mačernis sėdėjo dalyvių šone, su akiniais ir berete ant ilgų plaukų. Man jis atrodė liūdnas, susimąstęs ir nekalbus - per visą pasitarimą nepareiškė savo nuomonės. Ne linksmesnis ar kalbesnis jis man atrodė ir vėliau retkarčiais matytas. Ir kai Jurkus šventoriuje po pamaldų jam pristatė mane kaip būsimą bendrakeleivį, Mačernis, kiek atsimenu, nebuvo nei linksmas, nei šnekus. Bet iš karto sutiko. (Anksčiau buvau pasižymėjęs, kad šiame susitikime Mačernis man buvo malonus ir draugiškas.)

Netrukus po to Sovietų armija pradėjo rimtai stumti vokiečių kariuoną iš Lietuvos. Reikėjo ir mums sukrusti. Jau turbūt spalio mėn. pirmą savaitę nuėjome su Jurkum į Šamelę pas Mačernį, pasitarti apie mūsų planuojamą kelionę. Mačernis mus draugiškai pasitiko ir nusivedė į savo kambarį. Susėdome prie stalo šalia lentynų su daugybe knygų įvairiom kalbomis. Tą popietę Mačernis mums paskaitė savo vertimą iš anglų poezijos - pirmą originalą, paskui vertimą. Jo motina mus vaišino arbata ir obuolių pyragu. Įdomiai ir maloniai tos valandos pas Mačernį prabėgo, bet apie arklį ir vežimą nieko tikro nesužinojome. Ėjome namo abejodami ar mūsų planas išdegs. Blogiausiu atveju, aš galvoju trauktis dviračiu.

Pagaliau atėjo ta lemtinga spalio 7 d. Karo griausmas jau buvo prie Žemaičių Kalvarijos. Vienas artilerijos ar minosvaidžio sviedinys popiet prašvilpė pro Šašaičius ir, netoliese nukritęs, su dideliu trenksmu sprogo. Kaip tik tuo laiku buvau lauke atsisveikinti su pasiliekančiais. Tuoj pat sėdau ant dviračio ir išvažiavau Platelių link. Aplink nebuvo nė "gyvos dvasios" - nei kelyje, nei laukuose. Bet po kiek laiko mane pralenkė kariškas vikšrinis motociklas, o neužilgo pasivijau kitą bėglį ant dviračio. Mano nuostabai ir džiaugsmui, tai buvo Paulius Jurkus. Deja, jis vos galėjo judėti į priekį su dviem lagaminais ant dviračio, o dar, šiltą bobų

vasaros dieną, apsilvilkęs storoku paltu. Norėdamas palengvinti savo bagažą, Jurkus manęs klausė, ką jam numesti: "lašinius" ar knygas. Bet užsėdau vieną jo lagaminą ant savo dviračio (mano manta tilpo kuprinėje - per vasarą buvau "užtarnavęs duonos skilumą ir lašinių bryzą, o iš namų buvau išvažiavęs "kaip stoviu"). Neilgai teko mums taip apsikrovus dviračiais važiuoti. Už kokių poros kilometrų mus paėmė su viskuo pravažiuojąs vokiečių kariuomenės sunkvežimis ir nuvežė mus į Platelius. Čia kareiviai atsisakė mus toliau vežti su dviračiais. Jurkus numetė savo seną dviratį į patvorį, liko sėdėti sunkvežimio kėbule, o aš toliau keliau dviračiu...

Epilogo vietoje: tuo metu, kai Jurkus ir aš buvome pakeliui į Platelius, "arkliukas" įsuko į Jurkaus kiemą Žemaičių Kalvarijoje. Vežime gulėjo tragiškai žuvęs jaunas poetas, vos pradėjęs savo kelionę.

Vladas Kaupas
Clearwater, FL

Gėda lietuviams

Jonas P. Lenktaitis, š.m. gruodžio 1 d. parašė "Darbininkui" straipsnį pavadinimu: "Keleivis iš ratų - ratams lengviau... Kultūros Židinio padėtis šiandien".

Eiliniam "Darbininko" skaitytojui perskaičius šį straipsnį yra gėda ir skaudu dėl tų nepaliojamų lietuvių peščių. Jeigu jos yra savųjų tarpe - pusė bėdos. Bet jeigu išnešama į amerikiečių visuomenę, reikėtų gerai pagalvoti, kad nebūtų sugadintas geras lietuvių vardas.

Byla dar nebaigta. Dar nepaskelbta laimėtojai ar pralaimėtojai. Tačiau, prieš iškėlimą bylos, ar buvo panaudotos visos priemonės, ar buvo sudarytas lietuvių garbės teismas, kuris būtų išnagrinėjęs šį klausimą iki pagrindų ir išsprendęs savųjų tarpe?

Ar pagaliau būtų pasamdytas geras lietuvis advokatas, kuris bešališkai vykdytų teisės įstatymus.

Vytautas Šeštokas
Los Angeles, CA

Metas mums keltis iš miego

Prieš Kalėdas ir Naujuosius metus kvapnūs pyragai ir sultingi mandarinai ant šventinio stalo dar daugeliui mena sovietlaikį ir ištovėtas valandas eilėje prie parduotuvės tarnybinių durų iš kiemo pusės. Prisimenu ir aš šaltas žiemas ir tą vaikišką džiaugsmą, kai parnešdavau namo krepšelį su keliais mandarinais ir dviem kilogramais miltų. Ir ko tik žmogau, stovėdamas eilėje, neprisigalvoji: buvau įsitikinęs, kad mandarinai sunoksta, o kviečiai sumalami tik prieš Naujuosius. Dabar mandarinai sirpsta kasdien...

Sėdžiu Kretingos Apreiškimo bažnyčios klausykloje. Adventinė išpažintis. Praktikuojančių adventinę išpažintį eilės galo nesimato, kažkur ten, pranciškonų vienuolyno koridoriuje... Ir ko tik žmogau neprisigalvoji sėdėdamas: čia eilės žmonių, nors Dievo malonės "mandarinai" sirpsta kasdien.

"Supraskite, - rašo apaštalas Paulius Romos bažnyčios tikintiesiems, - koks dabar metas. Išmušė valanda jums pabusti iš miego" (Rom 13, 11). Kelkitės. Nusivilkite gedulo bei vargo drabužį. "Apsivilkite Viešpačiu Jėzumi Kristumi" (Rom 13, 14). Apsirenkite puošniaisiais rūbais. Paulius, Gerosios naujienos skelbėjas, išžiūrėjęs į pagonių misterijų kultą, šį vaizdinį posakį taiko pirmą kartą krikščionių bendruomenei: žmogų į aukštesnę plotmę pakelia ne išorinės kaukės užsidėjimas, bet vidinis mūsų persikeitimas pagal Jėzų Kristų. Apsivilkti Jėzumi reiškia ne užsidėti Jėzaus iš Nazareto kaukę, bet prisiminti jo būseną - padovanoti

artimui viltį, pašviesti jam kelią. Ir ko tik žmogau neprisigalvoji rašydamas: esu savanaudiškas, jeigu nešviesiu tiesa - prarasiu artimą, o po to ir pats įkrisiu į duobę.

Senovėje misterijų kultai dažniausiai vykdavo naktį. Magai šaukėsi šviesos. Ypač ilgos žiemos naktys buvo pašvenčiamos dievams. Tokiu būdu buvo norima išvaikyti tamsos demonus. Laikas prieš Kristų buvo tamsos metas. Žmonija, nežinodama, koks yra Dievas, bet nujausdama, kad yra Dievas, ieškojo to, kurio niekas niekada nematė. Pagrindinės krikščionių iškilmės vyksta naktį. Velykos švenčiamos naktį, nes Kristus nugalėjo kapo tamsą. Kalėdos - šviesi ir šventa naktis, nes gimė Pasaulio šviesa, Jėzus Kristus.

Dabar naktys itin tamsios ir šaltos. Jos - mūsų baimės šaltinis. Naktį iki minimumo sumažėja pasitikėjimas savimi. Kartais jis visai dingsta. Ir ko tik žmogaus neprisigalvoji naktį: išaušus rytui gėdijiesi savo atliktų darbų. Brolau, sese, kai dingsta gyvenimo prasmė ir tave užvaldo depresija, - patikėk, kad ir tavo naktis gali tapti šviesi ir šventa naktis. Uždek Kalėdų šviesą savo naktyje. Metas jau keltis. Būkime vienas kitam jubiliejinės Kalėdos!

Pagarbiai,

iš Kretingos Apreiškimo vienuolyno br. Benediktas Jurčys

VILNIUS

Žiemos kainos

Iš New Yorko \$275 viena kryptimi

Iš New Yorko \$375 ten ir atgal

Iš Chicagos \$317 viena kryptimi

Iš Chicagos \$435 ten ir atgal

Plius mokesčiai

Nuolaidos galioja ir iš kitų JAV miestų

Vytis Travel

40-24 235 St.

Douglaston, NY 11363

Tel: 718-423-6161

800-778-9847

Fax: 718-423-3979

E-MAIL: VYTTOURS@EARTHLINK.NET

web site: www.vytistours.com

Atlantic Express corp.

800 - 775 - SEND ▼ 1-888-205-8851

Garantuotas, greitas ir saugus

siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ

ATLANTIC EXPRESS CORPORATION
JANUARY PICK-UP SCHEDULE

January 9	New Haven, CT	12-1 pm
	New Britain, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
January 11	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
	Paterson, NJ	3-4 pm
January 12	Philadelphia, PA	11-12 noon
	Baltimore, MD	4-5pm
January 13	Brooklyn, NY	12-1 pm
January 15	Putnam, CT	1-2 pm
January 23	New Haven, CT	12-1 pm
	New Britain, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
January 25	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
	Paterson, NJ	3-4 pm
January 26	Philadelphia, PA	11-12 noon
January 27	Brooklyn, NY	12-1 pm
	Riverhead, NY	3-4 pm

For more information please call:
1-888-615-2148 or 1-888-205-8851

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$499 r.t.

One way to Vilnius \$325

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211

New York, NY 10107

Tel.: (212) 541-5707

VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127
Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

● SIUNTINIŲ AGENTŪRA "VILTIS" PRANEŠA, kad konteineriai su jūsų šventinėmis dovanomis jau išsiųsti į Lietuvą. Jūsų giminėms, draugams ir pažįstamiems šios dovanos suteiks daug džiaugsmo per Šv. Kalėdas. Gruodžio mėnesį konteineris nebus siunčiamas.

● JEIGU NESPĖJOTE paruošti siuntinio, nenusiminkite. Galite pasiųsti dovanėlę Kalėdų proga pinigais. Pinigai bus pristatyti asmeniškai kartu su laišku arba kalėdine kortele. Galite įdėti ir kelias nuotraukas. Pinigus reikia pristatyti skubiam persiuntimui į "Vilties" įstaigą iki lapkričio pabaigos. Papildomos informacijos prašome skambinti telefonu: 617-269-4455.

● BESIDOMINTIEMS siuntinių persiuntimu ar kraustymusi iš Lietuvos į Ameriką. Sekantis konteineris iš Lietuvos į Ameriką planuojamas 2001 metų sausio viduryje. Informaciją galite gauti "Vilties" įstaigoje telefonu 617-269-4455.

● APIE KALĖDINĮ IŠPARDAVIMĄ parduotuvėje Amberland bus paskelbta artimiausiu laiku.

RigaVen Travel, Inc.

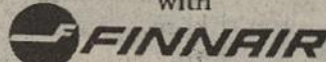
We provide complete Travel Services

VACATIONS - TOURS - CRUISES

WITH PERSONAL RECOMMENDATIONS
and always competitive fares to

RIGA -- TALLIN -- VILNIUS

with

LUFTHANSA - SAS

OR OTHER CARRIERS

"Call for Details"

INESE ZAKIS

136 W. Main St., Bay Shore, NY 11706

Tel. 631-665-4455 Fax 631-665-6164

1-800-291-8311

E-mail: RigaVen@worldnet.att.net

Kviečiame visus taupyti ir skolinti iš
lietuvių įsteigto ir vadovaujamo

SCHUYLER SAVINGS BANK

24 Davis Ave.

Kearny, New Jersey 07032

Bankas švenčia 75-erių metų sukaktį!

Pilnas ir draugiškas patarnavimas, įskaitant

* Taupymo sąskaitas, sertifikatus ir IRA

* Čekių sąskaitas - asmeniškai ir komercinės

* Paskolas - namų, namų remonto,
Home Equity ir automobilių

* ATM naują mašiną ir korteles

* Tiesioginį pinigų deponavimą

Patogios darbo valandos,

pilnai Federalinės valdžios apdraustos sąskaitos

Kalbame lietuviškai...

Mūsų telefonai: (201) 991-0001

arba skambinkite mums nemokamai:

1-888-SCHUYLER (1-888-724-8953)

Lietuviškam Vatikano radijui 60 metų

Jolanta Kažemėkaitytė

1940 m. lapkričio 27 d. transliacijas lietuvių kalba pradėjo Vatikano radijas, išsikūręs Vatikano sodų Leono XIII rūmelyje. Pirmadienio ryto laida buvo skirta JAV ir Kanados, o šeštadienio vakaro - Europos lietuviams. Karo metais nutilęs, o 1946 m. birželio 8 d. atnaujinęs transliacijas, Vatikano radijo lietuviškų laidų skyrius iki 1951 m. buvo vienintelis lietuviškas radijo ruporas užsienyje, skelbęs laisvą ir atvirą žodį. Atsiradus kitoms lietuviškoms radijo stotims anapus vadinamosios geležinės uždangos - "Amerikos balsui", "Laisvei", "Laisvai Europai", - Vatikano radijas ir toliau Lietuvoje buvo labai populiarus, nes labiausiai atspindėjo katalikų Bažnyčios, padėję bei tikintiesiems teikė informaciją apie visuotinę Bažnyčią. "Kas buvo slapta, tapo vieša", - sakė Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius š. m. lapkričio mėnesį Pašto, telekomunikacijų ir informacijos muziejuje (Rotušės aikštėje 19, Kaune) vykusiam vakare, skirtame lietuviškojo Vatikano radijos 60-mečiui. Be arkivyskupo, šio radijo darbą bei reikšmę apžvelgė ilgametis Vatikano lietuviškojo radijo redaktorius kun. dr. Vytautas Kazlauskas, kun. Robertas Grigas ir Domas Akstinas. Pastarojo parengta paroda apie jubiliejų

minintį radiją veikia muziejuje.

Vatikano radijas ir valstybė - vieniečiai

Pačią Vatikano radijo stotį nutarta steigti 1927 m. - iškart, įkūrus Vatikano miesto valstybę. Popiežiaus Pijaus XI palaiminta, 10 kW siųstuvo su antena stotis pradėjo veikti 1931 m. vasarį Vatikano sodų Leono XIII rūmelyje. Pirmosios laidos - tai žinutės lotynų ir italų kalbomis bei Popiežinės mokslų akademijos biuletenio "Scientiarum Nuncius radiofonicus" citavimas. Vėliau stotis ne kartą buvo modernizuojama, didinamas transliacijų galingumas, keitėsi ir jos patalpos. Pav., 1959 m. Vatikano radijas transliavo 386 laidas per savaitę: 231 į Europą, 47 į Afriką, 42 į Šiaurės ir Pietų Ameriką, 22 į Aziją, 14 į Australiją ir Naująją

Zelandiją. Daugiausia dėmesio radijas skyrė Rytų Europai. Kasmet laidų gausėjo. Iki šiol skambas Vatikano šaukinys - čekų kompozitoriaus Jono Kunco giesmės "Christus vincit" motyvas - pradėtas naudoti 1950 m. Vatikano radijui vadovauja generalinis direktorius (dabar - italas jėzuitas kun. Pasquale Borgomeo). Pasauliečių darbas radijuje oficialiai įteisintas 1970 m. Ligtoliniai bendradarbiai dvasininkai dirbo visuomeniniais pagrindais, tik retkarčiais gaudami honorarus.

Lietuviška programa - viena pirmųjų

Vatikano radijo laida lietuvių kalba buvo bene vienuolika tarp dabartinių keturiasdešimties kalbinių programų. Jos atsiradimą skatino (nukelta į 8 psl.)

Kalėdinis lietuvių pasirodymas Chicagos Mokslo ir Pramonės muziejuje

Jau nuo 1963-ųjų Chicago lietuvių kasmet dalyvauja kalėdinėse programose, vykstančiose Mokslo ir Pramonės muziejuje. Anksčiau čia atstovaudavo tik Lietuvos Vyčių organizacijos tautinių šokių šokėjai (įsteigėjas ir direktorius Frank Zapolis), o dabar prisijungė ir kiti jaunimo vienetai.

Šiemet tokia lietuviška šventinė programa įvyko gruodžio 10 dienos popietę. Tą sekmadienį iš viso pristatytos 4 tautinės programos, o lietuvių pasirodė paskutiniai, tuoj po Škotijos atstovų renginio (prieš tai buvo ukrainiečių ir danų programos).

Lietuviai, kaip ir ankstesniais metais, davė Kūčių papročių pavaizdavimą, įterpdami dainų bei šokių. Žinoma, neapsieita ir be tradicinio Kalėdų Senelio, kurį jau ne pirmi metai suvaidina John Radavich.

Pačią programą pradėjo jos sumanytojas Frank Zapolis, tarčiamas įžanginį žodį. Tuomet scenon išėjo jaunųjų dainininkių grupė "Lakštutė" (Mantė Baliutavičiūtė, Vaiva Laguna-

Muzikas Paul Strolia su savo dukrelėmis Daniele, Alexandra ir Nicole lietuvių kalėdinėje programoje Ed. Šulaičio nuotr.

meno mokyklėlės (vadovė Ligija Tautkuvienė) dainininkės.

Kūčių vakaro tradicijas, po sakinį ar kelis, nupasakojo tie patys L. Vyčių šokėjai, kurie kaip stengėsi ir veiksmiais pavaizduoti.

Patį programą tetruko apie 45 minutes. O atlikėjų susidarė gal

Lietuvos. Mūsų eglutė yra viena iš trijų, kurios neturi šventinių lempučių, tad atrodo kiek nešventiška. Tačiau ji tokia išliko nuo tų dienų, kuomet Lietuva buvo okupuota ir tada buvo teigiama, kad lietuvių dėl gedulo nori išsiskirti iš kitų. Net ir Lietuvai atgavus nepriklausomybę, ji liko savotiš-

Vaidas iš šventinės lietuvių programos Mokslo ir Pramonės muziejuje Chicagoje

Ed. Šulaičio nuotr.

Žvilgsnis į mūsų žymiuosius krepšininkus: D. Songailą, Ž. Ilgauską, A. Saboną, E. Palubinską

Jau ne kartą buvome užsiminę apie iš Lietuvos atvykusius studentus, kurie mokosi ir žaidžia Amerikos universitetuose ar kolegijose. Kiek tokių čia žaidžia, sunku suskaičiuoti, bet kiekvienais metais vien tik NCAA pirmojo diviziono komandose (o jų yra daugiau negu 300) rungtyniauja apie 20 mūsų tautiečių.

Iš šių tarpo pirmuoju smuiku groja jau Lietuvos rinktinėje spėjęs įsitvirtinti Wake Forest Universiteto komandos krepšininkas Darius Songaila. Skaitant specialius Amerikos kolegijų krepšiniui skirtus žurnalus, galima patirti, kad Darius yra rimtas kandidatas į NBA profesionalų eiles jau sekančiais metais. Pagal "Basketball News" žurnalą, mūsų šis yra dešimtuojas iš "Junior" žaidėjų tarpo patekti į šio krasto profesionalų elitą. Žinoma, priklausys ir nuo to, ar šiemet Darius užsirekomenduos taip gerai arba net geriau, negu pernai.

Darių buvo proga stebėti televizijos ekrane, kuomet jo atstovaujama Wake Forest "Demon Deacons" vardu vadinama ekipa žaidė prieš Kansas krep-

šininkus. Ji yra vienuoliktose vietose visoje Amerikoje, bet įveikė trečioje vietoje buvusią Kansas Universiteto komandą net 84:53. Prie savo ekipos pergalės Darius prisidėjo su dešimčia taškų, nors žaidė palyginti ne taip ilgai. Šiuo metu Wake Forest po 7 rungtynių dar neturi nė vieno pralaimėjimo.

Čia minimos rungtynės buvo rodomos visoje Amerikoje. Komentatoriai, atžymėdami Songailą, pabrėžė, kad jis yra Sydney olimpiadoje bronzos laimėjęs Lietuvos rinktinės narys.

Lietuvos ir lietuvių vardas nuskambėjo ir per Clevelando ir Chicago "Bulls" rungtynių transliaciją, kuri irgi buvo matoma visame krašte. Tas rungtynes Žydrūno Ilgausko atstovaujama komanda laimėjo ne taip lengvai. Pats Ilgauskas rungtyniavo neilgai - tik 15 minučių ir pelnė 6 taškus.

Per šias rungtynes televizijos žurnalistas pakomentavo Ilgausko pavardę ir žiūrovams paaiškino, ką angliškai tai reiškia ir kad šiuo atveju ta pavardė jam tinka.

Žymiai geriau "Cavaliers" krepšininkams sekėsi gruodžio 9 d., žaidžiant namuose prieš

Atlantos "Hawks" penketuką, kuris buvo įveiktas 97:90. Tai buvo jau dešimtas clevelandiečių laimėjimas savoje aikštėje iš dvylikos bandymų. Beje, dabar "Cavaliers" vėl pirmąją savojoje grupėje su 12 laimėjimų iš 19-kos rungtynių.

To šeštadienio susitikime Žydrūnas per 28 žaistas minutes pelnė 14 taškų, atkovojo 7 kamuolius ir blokavo 6 metimus. Šioje pačioje grupėje žaidžiantis Chicago "Bulls" klubas po 20-ties susitikimų dar vis tebeturi tik dvi pergalės ir beviltiškai yra "įsitvirtinęs" paskutinėje, aštuntoje, vietoje. Geriausiai Žydrūnas sužaidė gruodžio 12 d. prieš Dallas krepšininkus (laimėta 92:87). Lietuvis čia pelnė 24 taškus.

Jau senokai buvome girdėję apie kitą mūsų mūšinę NBA lygoje Arvydą Saboną. Beje, tuo laiku, kada dėl susižeidimo Arvydas išsėjo, pasaulinių žinių puslapiuose vėl iškilo jo žmonos Ingridos vardas. Tačiau, deja, neigiama prasme. Ši buvusi Lietuvos grožio karalienės titulo laimėtoja, dabar keturių vaikų motina, vėl buvo pagauta vairuojant automobilį neblaivi. Kaip teigiama, dabar gali būti atimta teisė jai sėsti prie vairo, o taip pat ji gali gauti dar ir didesnę bausmę.

Tačiau smagu, kad pats Arvydas vėl gruodžio 8 d. jau galėjo grįžti aikštėn po lapkričio 28 d. jį ištikusios nedidelės traumos - kairiojo kelio patempimo. Namuose įvykusiame susitikime portlandiečiai kovavo su NBA rytinio diviziono Atlanto grupės lyderiais - Philadelphia krepšininkais ir, deja, turėjo nusileisti 94:107 pasekme. Arvydas šį kartą per 28 minutes pelnė 13 taškų ir atkovojo net 11 kamuolių. Sabonis gerai pasirodė ir šeštadienį per vėl namuose vykusias rungtynes su Detroito "Pistons" ekipa, kurią sutriuškino net 114:83. Šį kartą mūsų šis prieš pergalę prisidėjo su 14 taškų, nors jis žaidė tik 21 minutę.

Šiuo metu Portlando komanda vakarinėje NBA konferen-

vičiūtė, Lina Survilaitė). Akompanuojant Daliai Gedvilienai, "Lakštutė" atliko pora šventinių dainų.

Toliau programoje pasirodė muzikos mokytoja Dalia Gedvilienė ir jos dukra Agnė, sutraukusios L. Lapkauskaitės kūrinių "Kalėdos". Scenoje gražiai sukosi L. Vyčių šokėjai (įvairaus amžiaus grupės). Smagu buvo matyti ir išgirsti Paul Strolią su dukrelėmis Daniele, Alexandra ir Nicole: jos dainavo šventines melodijas, gitarra tečiui pritariant. Šokius taip pat pajavirino ir kankliuotojos: Aušra Buženaitė, Indrė Bielskutė ir Genė Razumienė (mokytoja). Joms vėliau pagelbėjo ir

joje Pacific divizijoje stovi penktoje vietoje, tik pustaškiu atsilikusi nuo garsiosios Los Angeles "Lakers" ekipos, kuri yra ketvirta. Čia pirmaisiais netikėtai eina Sacramento "King" ekipa.

Kalbant apie Los Angeles "Lakers" klubą, visi sporto mėgėjai, be abejo, yra girdėję jo didžiausią žvaigždę, praėjusio sezono "naudingiausią" NBA lygos žaidėją, vidurio puolėją Shaguill O'Neal. Šis garsusis juodaodis krepšininkas, nežiūrįnt savo rezultatyvumo bei kitų sugebėjimų, nemoka mesti baidų. Jis gruodžio 8 d. per rungtynes su Seattle komanda pasiekė savo nesugebėjimo rekordą - prametė visas mestas 11 baidų.

Kaip gruodžio 11 d. žiniose pranešama, O'Neal neseniai sugalvojo kreiptis į buvusį garsų lietuvių žaidėją iš Australijos, tos šalies rinktinės žvaigždę, kuris studijavo JAV ir čia tapo pla-

daugiau negu 30 žmonių - nuo pačių jauniausių "pipirų" iki studentinio amžiaus jaunuolių, o su jų mokytojais, kurie irgi aktyviai dalyvavo, tas amžiaus skirtumas būtų dar didesnis.

Be jau minėtų vadovų, programiniame leidinyje užtikiname ir daugiau pavardžių: tai L. Vyčių tautinių šokių grupių instruktorės Lidija Ringienė ir Daiva Kamberos, meno mokyklėlės muzikos instruktorė Loreta Umbrasienė ir vaikų vokalinio ansamblio "Lakštutė" dirigentė Dalia Gedvilienė.

Greta salės, kurioje vyko lietuvių bei kitų tautų kalėdinė programa, yra patalpa su įvairių tautybių eglutėmis - jų tarpe ir

kai niūri. Tačiau manome, kad ji anksčiau ar vėliau sužibės įvairiomis šventinėmis spalvomis. O pasikeitimas kartais yra reikalingas, naudingas arba net ir būtinas.

Beje, šios lietuviškos šventinės programos ir pati eglutė yra prisiglaudusios Museum of Science and Industry patalpose (57th Street & Lake Shore Drive) Chicagoje. Šis muziejus savo pobūdžiu yra pats svarbiausias ir įdomiausias visoje Amerikoje. Jį rekomenduojame apžiūrėti ne tik chigagiečiams, bet ir kitų miestų lietuviams. Čia užsukę - nenusivilsite!

Edvardas Šulaitis

ŠVEIKINIMAS

Prieš 65 metus, Naujųjų Metų dieną, jauna pora, kupina atelties vilčių,

mokytoja KONSTANCIJA MATULAITYTĖ ir

leitenantas VACLOVAS NENORTAS

sumainė aukso žiedus kukiloje, senoje Priskėlimo bažnytelėje Kaune dar nepriklausomoje Lietuvoje. Tačiau greitai jauna šeima karo audrų buvo nublokšta pabėgėlių stovyklas, o po penkerių metų pradėjo naują gyvenimą svetingame, nors ir svetlime Amerikos žemynė.

Šio jubilėjaus proga jų vaikai -

DALIA, VYTENIS ir GINTARAS

su šeimomis, septyniais vaikalėliais ir vienu proanūkėliu

sveikina ir linki

savo brangiems tėveliams, seneliams daug sveikatos, stiprybės ir giedrų nuotaikos dienų.

A.T.A.

VYTAUTUI LAUGALIUI

mirus, nuoširdžiausią užuojautą reiškiamo žmonai JADVYGAI, sūnui ROBERTUI su šeima, seseriai BIRUTEI AŠBERGIENEI su šeima bei kitiems artimiesiems. Dalinamės dideliu neįtikėtinu skausmu.

Ada Bagdomienė ir šeima

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: Darbininka@aol.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Naujieji Metai - pirmadienį, sausio 1.

Viešpaties Atsimainymo parapijos žinios

Kūčios, kurias rengė Lietuvos Vyčių 110 kuopa š. m. gruodžio 17 d. parapijos salėje, **praėjo labai sėkmingai**. Dalyvavo 150 parapijiečių. Buvo skanių tradicinių Kūčių valgių, smagi nuotaika. Kalėdinių giesmių giedojimą pravedė muzikas **Virginijus Barkauskas**. **Kun. Stasys Raila** koncelebravo 11:30 v. lietuviškas mišias ir dalyvavo Kūčiose. Mums garbė ir malonumas matyti buvusį mūsų parapijos asistentą mūsų tarpe.

Giving Tree - tai mūsų parapijoje vykstantis vajuos vargingiems mūsų bendruomenės nariams. Dėkojame visiems, kurie prie to vajuos prisideda.

Holy Name Society nariai dabar priima žieminius paltus, kurie bus padalinti jų neturintiems. Tai gražus sektingas pavyzdys, kaip suteikti džiaugsmo neturintiems žmonėms.

Juozas Šovelskis (Joseph Shovelski), gimęs Amerikoje, gyvenęs Glendale, NY, po trumpo ligos mirė gruodžio 10 d. Wyckoff ligoninėje, sulaukęs 90 metų amžiaus. Buvo pašarvotas Shalins laidojimo koplyčioje Woodhaven, NY. Atsiveikimas buvo gruodžio 11 d., o gruodžio 12 d. po šv. mišių Apreiškimo par. bažnyčioje, palaidotas Evergreen kapinėse. Kol buvo jaunesnis, a.a. Juozas uoliai darbavosi Apreiškimo par. vedamuose Bingo žaidimuose. Velionis priklausė ugniagesių komandai, kurie gražiai atsiveikino bendradarbių Apreiškimo parapijoje laike laidotuvių mišių. Priklausė Lietuvos Vyčių 41-mai kuopai.

Nuliūdime liko žmona Sofija, dukterė Alice, sūnus Raymondas su žmona Linda, anūakai Melissa ir Motiejus ir proanūkė Amy. Taip pat liko brolis Petras su žmona ir šeima ir tolimesni giminės.

Linksmą Naujųjų Metų sutikimą rengia Lietuvių Atletų klubas Kultūros Židinyje Brooklynse sekmadienį, š. m. gruodžio 31 d. Bilietus skubiai įsigyti iš anksto. Žiūr. skelbimą šiame puslapyje.

Irena ir Jonas Vilgaliai, Great Neck, NY švenčių proga sveikina visus draugus ir pažįstamus šv. Kalėdų ir Naujųjų Metų proga. Linki visiems giedros nuotaikos, sveikatos ir Dievo Palaimos.

Verutė Rutenienė, Hyannis, MA, sveikina gimines, draugus ir pažįstamus šv. Kalėdų ir Naujųjų Metų proga. Linki visiems giedros nuotaikos, sveikatos ir Dievo Palaimos.

Vladas ir Aniceta Gedminai, St. Pete Beach, FL, vietoje kalėdinių kortelių per "Darbininką" sveikina draugus ir pažįstamus šv. Kalėdų ir Naujųjų Metų proga, linkėdami daug laimės ir sveikatos.

Mara Vygantienė su dukromis **Monika ir Kristina**, o taip pat **Regina Kudzmienė** su sūnumis **Linu ir Dariu** sveikina šv. Kalėdų proga visus draugus ir pažįstamus. Linki džiaugsmo, sveikatos ir sėkmės 2001-aisiais metais

Visi čia įdėti švenčių sveikinimai gauti po to, kai kalėdinis numeris buvo užbaigtas.

Apreiškimo parapijos žinios

JAV LB Brooklyn-Queens apylinkė rengia **Sausio 13 d. įvykių dešimtmečio minėjimą**. 10 val. lietuviškos mišios bus aukojamos už Sausio 13 d. žuvusius. Po mišių parapijos apatinėje salėje įvyks minėjimas su programa. Parapijos taryba ragina parapijiečius ir jų svečius dalyvauti. Po minėjimo - kavutė.

Gražių, spalvotų "Darbininko" kalendorių dar yra ilikę. Kas norėtų jų gauti, prašome skambinti į administraciją tel. 718 827-1351, atsiųsime. Kaina 5 dol., arba 3 kalendoriai už 10 dol. su persiuntimu.

Lietuviškajam Vatikanui 60 metų

Jolanta Kažemėkaitytė

(atkelta iš 7 psl.)

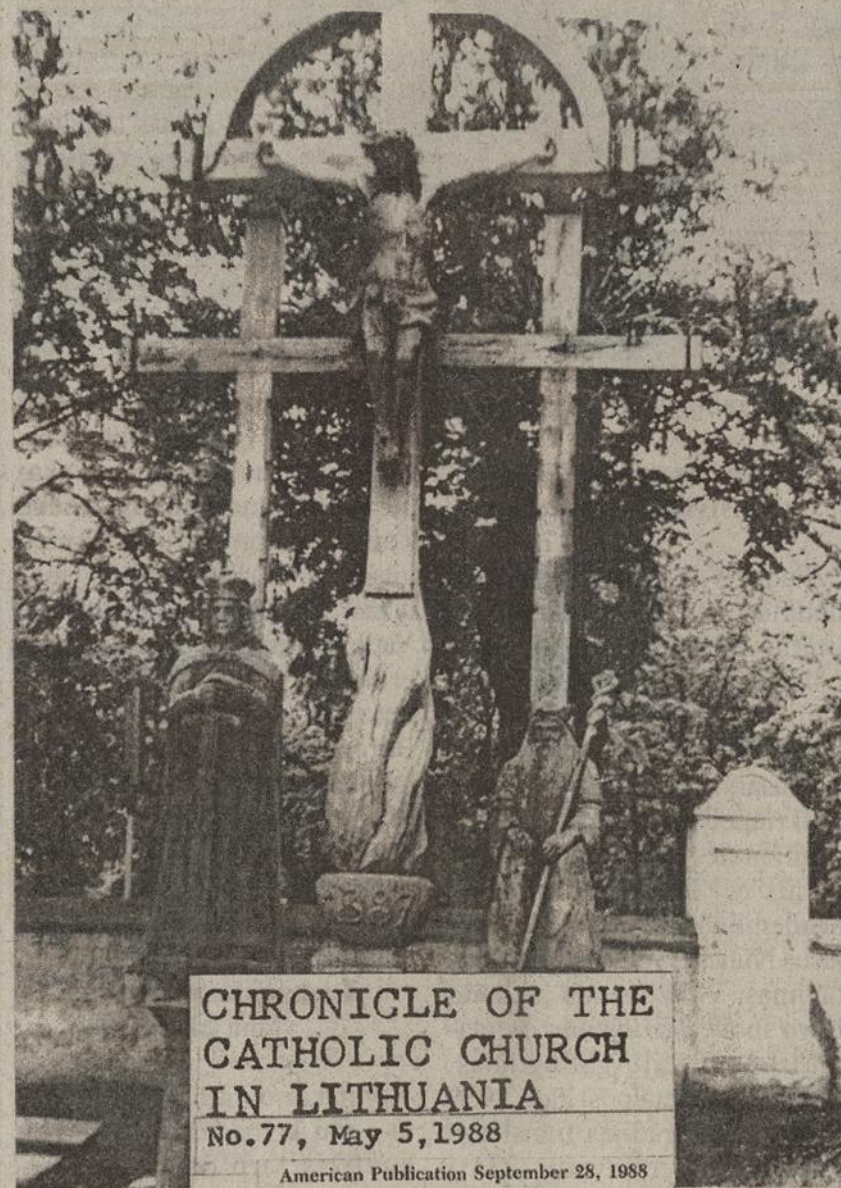
okupuotosios Lietuvos situacija. (Latvui, rusų, slovėnų, etiopų programos radosi 1948 m., bulgarų, chorvatų, baltarusių, arabų - 1950 m.).

Vyskupas Petras P. Bučys, MIC, buvo pagrindinis lietuviškojo Vatikano radijo sumanytojas ir iniciatorius. Lietuvos ministras prie Šventojo Sosto Stasys Girdvainis Vatikanui įteikė oficialų prašymą pradėti transliuoti radijo laidas lietuvių kalba. Leidimas gautas 1940 m. lapkritį. Po metų lietuviškasis Vatikano radijas nutilo. Atnaujinus transliacijas, iki 1949 m. laidas rengė prie Lietuvių Šv. Kazimiero kolegijos susitelkę kunigai - daugiausia iš Lietuvos pasitraukusieji: Vytautas Balčiūnas, Vincas Bartuška, Valdemaras Cukuras ir kiti. Stingant vieningos radijo tarybos, kildavo nesutarimų. VLIKas, už jo atsiųstų žinių transliavimą rėmęs lietuviškąjį Vatikano radiją, šiam priekaištaavo už per didelį dėmesį religinei informacijai ir per mažą - kovojančiai Lietuvai. Tai nesutapdavo su Vatikano radijo, kaip oficialios popiežiaus stoties, paskirtimi. O lietuviai, pasak kun. V. Kazlauskos, spaudė daugiau atidos skirti lietuviškoms valandėlėms. "Neturint vieningos tarybos, buvo neįmanoma kurti Lietuvos poreikius atitinkančią programą", - mena kun. V. Kazlauskas. Tik po 8 metų pavykę vizitai išpildyti.

Kun. V. Kazlauskas, Grigaliaus universitete 1950 m. apsigynęs teologijos doktoratą ir ketinęs emigruoti į JAV, buvo prikabin-tas tapti Vatikano radijo programų vedėju. "Šis darbas užsitęsė 38 metus", - šypsosi kun. V. Kazlauskas, tikėjęsis, jog ši tarnystė bus laikina, ir jis galės vykdyti emigracinius planus. - Dėkui Dievui, kad davė jėgų tarnauti Lietuvai. Tai buvo Dievo įkvėptas, Bažnyčios palaimintas darbas, kuris davė vaisius". Dabar Kaune gyvenęs kun. V. Kazlauskas mini, kad ypą lietuviškajam Vatikano radijui pasistamavo kunigai Juozas Vaišnoras, Juozas Jankauskas, Antanas Bučys, profesorius Zenonas Ivinskis, Lietuvos ambasadorius prie Šventojo Sosto Stasys Lazoraitis ir kiti. Šiuo metu Vatikano radijo lietuviškų laidų redakcijai vadovauja kun. Virginijus Veilentas.

Drąsino ir teikė viltį

Anot kun. V. Kazlauskos, iki 1972 m. lietuviškasis Vatikano radijas dirbo nenormaliomis sąlygomis - neturėta patalpų, negauta atlyginimų. Laidos buvo rengiamos namuose, o stotyje tik perskaitomos. Minimaliais metais skirta pora kambarių. Tuomet laidos pagyvėjo ir dėl pagrindinio sąlygo-

Į anglų kalbą išverstos Kronikos Nr. 77 viršelis

mis pradėtos leisti "Lietuvos katalikų Bažnyčios kronikos", kuri pasiekdavo užsienį. Šio leidinio medžiaga tapo lietuviškojo Vatikano radijo pagrindu. "Kas buvo slapta, tapo vieša. Tas viešumas buvo gyvybiškai reikalingas - kad žmonės galėtų kvėpuoti", - teigia arkivyskupas S. Tamkevičius, iki savo arešto 1983 m. redagavęs "Kroniką". Jo žodžiais, už galimybę jausti solidarumą, Vatikano radijui pastatytinas paminklas: esą vargą sunkiau pakelti, kai nežinai, negirdi, kad tave kas nors prisimena. Lietuvos žmonės, prigludę prie Vatikano radijo, ir per trukdymus brangia aparatūra sužinodavo oficialiai neskelbiamą informaciją iš okupuotos Lietuvos ir pasaulio gyvenimo. Arkivyskupo liudijimu, ypą rūpėjo, kad laisvasis pasaulis žinotų, kas čia, okupuotoj Lietuvoje, vyksta. Kita vertus, lietuviškasis Vatikano radijas drąsines įgąsdintus žmones neslėpti religinių išitikinimų bei žadines viltį, kad "nelemta priešpauža turės pasibaigti".

Pasak kun. R. Grigo, Vatikano radijas pralaužė informacijos blokadą ir įtakoją sovietų politiką: šioji švelnėjo, o pasipriešinimas drąsėjo. Šis radijas - objektyvus, bešališkas, krikščioniškas - ir dabar labai reikalingas, neabejoja R. Grigas.

Ūkininko patarėjas 11/30/00

Redaktorės pastaba.

Čia minima "Lietuvių katalikų Bažnyčios kronika" mikrofilmu pavidale įvairiausiais būdais atkeldavo į JAV. Keliai būdavo labai vargingi, bet pasiaukojančių tikinčiųjų dėka, jų sumanumu ir drąsa Kronika pasiekdavo New Yorką. Kun. Kazimieras Pugevičius, tuometinis LK Religinės Šalpos reikalų vedėjas, gautus Kronikos numerius versdavo į anglų kalbą ir paruošdavo spausdinimui. Pranciškonų spaustuvė (Franciscan Press) Brooklynje ją spausdindavo ir paruošdavo atskiromis knygelėmis. Kun. K. Pugevičius, gavęs naują Kronikos numerį, tuoj pat pranešdavo Vatikano radijui, katras Kronikos numeris pasiekė Vakarus. Vatikano radijas tą žinią skubiai perduodavo į okupuotą Lietuvą, kad Kronikos leidėjai galėtų pradėti rūpintis sekančio numerio pristatymu į Vakarus.

Religinės Šalpos darbuotojai atspausdintas angliškas knygetes (*Chronicle of the Catholic Church in Lithuania*) siuntinėdavo JAV itakingsiems valstybės pareigūnams, vyskupams, komunikacijų, žinių agentūrų ir radijo stočių istaigoms. Laisvajam pasauliui tai buvo gal pats svariausias žinių įnašas apie Bažnyčios ir tikėjimo priespaudą okupuotoje Lietuvoje.

"Darbininkas" eilę metų savo pirmuose puslapiuose spausdino visus gautus Kronikos numerius.

SKELBIMAI

Tik 33 centai už minutę skambinant į Lietuvą; 8,9 cento - JAV. Pigu. Patrauklu. Patikima. Jokių mėnesinių mokesčių. Tarptautinė telefono bendrovė IE COM aptarnauja lietuvius nuo 1983 metų. Teiraukitės lietuviškai 708-386-0556. (sk.)

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel. (516) 377-1401. (sk)

Lietuvis, lauko priežiūros darbų (landscaping - maintenance) bendrovės savininkas Washington, DC, **ieško dviejų darbininkų**, kurie galėtų atlikti lauko priežiūros darbus. Pradinis mokestis \$6.00 į val. ir viršvalandžiai. Reikalingas darbo leidimas. Suteikiamas pigus butas - 130 dol. mėnesiui. Tel. (202) 244-2373.

Butai pensininkams, modernūs, erdvūs, lietuviškoje aplinkoje, Marijos Nekalto Prasidėjimo seserų globoje. Pasinaudokite šia proga, kreipkitės: Villa Maria, P. O. Box 155, Thompson, CT 06277.

Išnuomojamas pilnai apstatytas butas savaitgaliams arba ilgesniam laikui **Catskill kalnuose**, netoli Belleayr, NY, gražioje vietovėje. Du miegamieji su paklotom lovom, virtuvė su indais ir šaldytuvu, salonas su TV, vonios kambarys su "Whirl-pool". Skambinti tel. (718) 777-2768 arba (845) 254-4545. E-mail: kjkatinas@earthlink.net

Moteris iš Lietuvos ieško darbo. Gali šeimui nuimti ir prižiūrėti vaikus, senelius, ligonis; gali valyti butus. Turi patirties suvėjos darbe. Sutinka vykti į Florida. Norėtų gyventi šeimoje. Skambinti tel. 718 435-1067. Prašyti Daiva. (sk.)

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojo:

M. Edelis, Phenix, AZ - 100 dol.

Sofija Kulys, Woodhaven, NY - 12 dol.

Stase Keselis, Cincinnati, OH - 25 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Pažymėkite, kad tai Jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

Kerpu, šukuojų, darau pusmetinius sušukavimus. Regina Savickaitė, 84-02 96th St., Woodhaven, NY. 718 805-3612.

"Vilties" siuntinių agentūra praneša, kad konteineriai su siuntėjų šventinėmis dovanomis jau išsiųsti į Lietuvą. Gruodžio mėnesį konteineris nebus išsiunčiamas.

Kas nespėjote paruošti siuntinio, galite pasiųsti pinigų. Apie šias sąlygas skaitykite **VILTIES** skelbime šestame puslapyje.

VILTIES atstovas New Yorke yra Algis Jankauskas, tel. 718-849-2260. Jis suteiks Jums įvairiausių informaciją apie **VILTIES** agentūros teikiamas paslaugas.

Atlantic Express Corp., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, vėl priims siuntinius **šeštadienį, 2001 sausio 13 d. nuo 12 iki 1 val. p.p.** Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. **1-888-205-8851**.

Parduodamas dviejų kambarių butas Vilniaus miesto centre, senamiesčioje, netoli Katedros aikštės, ramioje vietoje. Kaina 70,000 dol. Butas galėtų būti įrengtas pagal pirkejo pageidavimus. Skambinti į Chicago tel. (312) 491-0492 po 7 val. vak. (sk.)

New Yorko Lietuvių Atletų klubas

kviečia visus į

NAUJŲ METŲ SUTIKIMĄ

sekmadienį, gruodžio 31 d.

Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY

Jonušo orkestras, lietuviška DJ muzika pertraukų metu

Programoje:

Kokteilial - užkandžiai - 8 v. v.

Pietūs - 10 v. v.

Naujų Metų sutikimas - 12 v. v.

Įėjimo auka: 60 dol. užsisakant iki gruodžio 15 d.
70 dol. užsisakant po gruodžio 15 d.

Jaunimui iki 18 metų - pusė kainos.
Iš anksto užsisake, galėsite pasirinkti geriausią stalą.
Bilietai prie durų nebus parduojami.

Bilietus užsisakyti skambinant:

Aldonai Augylinei 718 805-3893
Teresel Ivackienei 718 418-6187
Pranui Gvildžiui 718 356-7871

Natalija Glowacki (Koppaitė), Woodhaven, NY, gavusi administratoriaus laišką drauge su kalendoriumi, pati pirmoji atskubėjo į pagalbą. Ji šiemet savo paramą dar padidino, apmokėdama prenumeratą su 110 dol. čekiu. *Mielai spaudos palaikytojai dėkojame už dosnią paramą ir mūsų pastangų įvertinimą.*

Malvina Klivečkienė, Woodhaven, NY, šiemet ir vėl palaikė savo ilgametę tradiciją paremti "Darbininką" stambia auka. Tik šiemet dar padidino tą paramą, apmokėdama prenumeratą su 130 dol. čekiu. *Nuoširdžiai dėkojame už dosnumą ir ištvermę.*

Kun. Vytautas Volertas, Maspeth, NY, kasmetinė dosnia

paramą šiemet padidino, apmokėdama prenumeratą su 100 dol. čekiu. *Nuoširdžiai dėkojame gerbiama kunigui už mūsų spaudos palaikymą.*

Birutė Paprockienė, Flushing, NY, šiemet ir vėl, kaip kasmet, apmokėjo prenumeratą su 115 dol. čekiu. *Nuolatinei "Darbininko" stiprintojai nuoširdžiai dėkojame.*

Algis Vedeckas, Massapequa, NY, šiemet ir vėl, kaip jam įprasta, apmokėjo prenumeratą su 100 dol. čekiu. *Nuoširdžiai dėkojame už nuolatine dosnią paramą.*

Virginija Jakštas-Kelly, Rockville Center, NY, šiemet padidino savo paramą, apmokėdama prenumeratą su 100 dol. čekiu. *Nuoširdžiai dėkojame už mūsų spaudos palaikymą.*

Anthony Kiveta, Staten Island, NY, šiemet ir vėl, kaip kiekvienais metais, apmokėjo prenumeratą su 100 dol. čekiu. *Mielam*

skaitytojui nuoširdžiai dėkojame už nenuilstamą paramą "Darbininkui".

Algis ir Vida Jankauskai, Woodhaven, NY, šiemet vėl padidino savo dosnią kasmetinę paramą, apmokėdami prenumeratą su 150 dol. čekiu. *Nuoširdžiai dėkojame mieliems spaudos palaikytojams už gražius linkėjimus ir nuolatine paramą.*

Antanas Antanaitis, Kings Park, NY, jau ilgus metus mus remia, kasmet apmokėdamas prenumeratą su 100 dol. čekiu. *Nuoširdžiai dėkojame ir už šiemetinį 100 dol. čekį ir už ilgametę paramą.*

Edvardas ir Alina Stakniai, Jamaica, NY, šiemet ir vėl, kaip kasmet, atskubėjo "Darbininkui" į pagalbą ir net padidino savo kasmetinę dosnią auką iki 150 dol. *Nuoširdžiai dėkojame už nenuilstamą mūsų spaudos stiprinimą.*